

## Bevilgninger til samiske formål

Som urfolk og minoritet i fire stater har samene behov for og rett til en særlig status i henhold til internasjonal og nasjonal rett. Norge har et særskilt ansvar for utvikling av samenes språk, kultur og levekår. Grunnlovens § 110 a pålegger statens myndigheter å legge forholdene til rette for at den samiske befolkning skal kunne styrke og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv.

Kommunal- og regionaldepartementet har samordningsansvaret for statlig samepolitikk. Prinsippet om departementenes sektoransvar gjelder på alle fagområder, og departementene har ansvar for å følge opp samepolitikken innenfor sine sektorer. Dette gjelder også de ordningene som er overført til Sametinget.

Med denne publikasjonen vil regjeringen gi en kort og samlet framstilling av de ulike departementenes forslag til bevilgninger til samiske formål i 2004. Denne oversikten er også gitt ut i 1999 (rundskriv H-12/98), i 2000 (H-29/99), i 2001 (H-13/00), i 2002 (H-32/01), 2003 (H-11/02) og i 2004 (H-22/03). Årets hefte omfatter bevilgninger som ikke har vært omtalt tidligere, slik at tallene i enkelte tilfeller ikke vil være sammenlignbare med fjorårets publikasjon.

Sametinget.....	2
Utdannings- og forskningsdepartementet.....	3
Kultur- og kirke departementet .....	7
Kommunal- og regionaldepartementet.....	9
Helse departementet .....	14
Barne- og familiedepartementet .....	15
Landbruksdepartementet .....	16
Miljøvern departementet .....	20
Utenriksdepartementet .....	21
Justisdepartementet .....	22

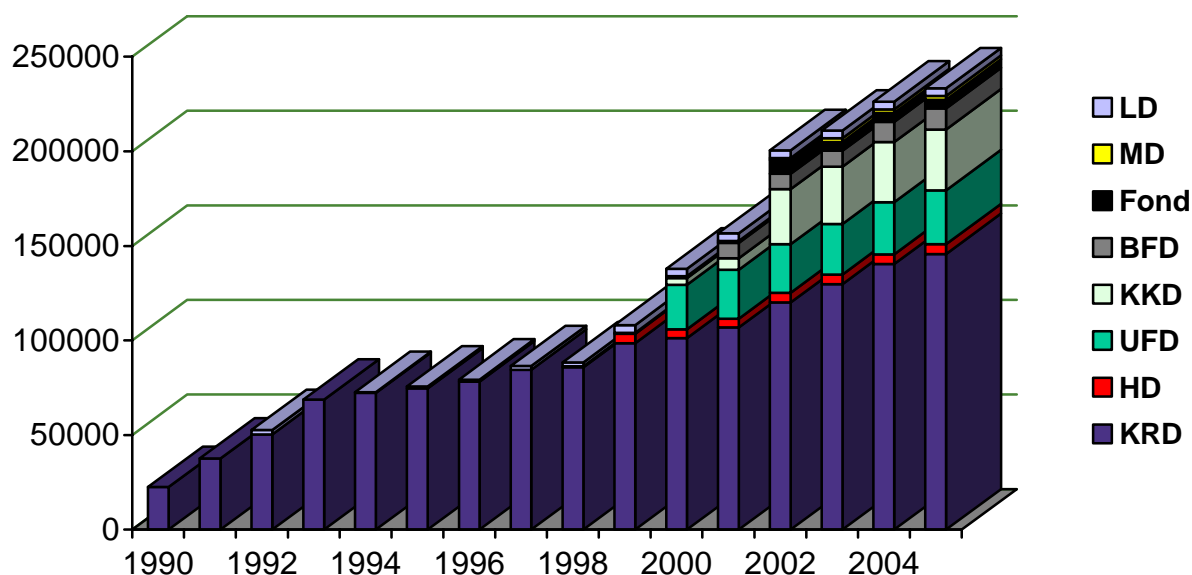
### Oversikt over bevilgninger til samiske formål (1000 kr):

	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005	Pst. endring 2004-2005
Utdannings- og forskningsdepartementet	183 919	173 247	183 841	6,1
Kultur- og kirke departementet	41 479	44 653	58 282	30,5
Kommunal- og regionaldepartementet	135 861	146 050	152 330	4,3
Helse departementet	17 700	23 700	29 000	22,4
Barne- og familiedepartementet	8 113	10 716	11 080	3,4
Landbruksdepartementet	143 681	144 797	149 497	3,2
Miljøvern departementet	2 000	2 000	2 000	0,0
Utenriksdepartementet	1 600	1 600	1 800	12,5
Justisdepartementet	5 980	6 280	1)	-
<b>Samlet bevilgning</b>	<b>540 333</b>	<b>553 043</b>	<b>587 830</b>	<b>6,3</b>
Samefolkets fond	5 072	4 650	4 650	0,0
<b>Sum</b>	<b>545 405</b>	<b>557 693</b>	<b>592 480</b>	<b>6,2</b>

1) Samlet bevilgning til samiske formål er ikke fastsatt. Justisdepartementet vil avklare de formelle, faglige og økonomiske forutsetningene for sluttfasen av forskningsprosjektet Samiske sedvaner og rettsoppfatninger i løpet av høsten 2004. Samerettsutvalgets ramme vil bli fastsatt primo januar 2005.

## Sametinget

Sametinget vil i følge budsjettforslaget forvalte omlag 234 mill. kr til samiske formål i 2005. Dette er en økning på ca. 7 mill. kr fra 2004 (3 pst). Sametingets første hele driftsår var 1990, og da hadde Sametinget et budsjett på 31,7 mill. kr. Utviklingen er i tråd med myndighetenes målsetting om at Sametinget skal ha større innflytelse og myndighet i saker som er av spesiell interesse for den samiske befolkningen.



Tidligere har Sametinget bl.a. fått ansvaret for å fordele tilskudd til samiske organisasjoner, til kultur- og nærings- og språklige formål, og fått overført ansvaret for en rekke oppgaver fra fagdepartementene av særskilt betydning for samisk kultur. Etter at sameloven ble vedtatt, har det vært en forutsetning at Sametinget skal ha en vesentlig grad av selvråderett og innflytelse i disse spørsmålene.

Sametinget er også tillagt forvaltningsansvar for visse administrative forhold, slik som valg til Sameting og oppnevning av representanter til ulike offentlige organer. Sametinget utøver dessuten myndighet og innflytelse gjennom deltakelse og representasjon i en rekke utvalg, styrer og råd. Foruten den myndigheten som Sametinget har gjennom sameloven, er Sametinget tillagt myndighet med hjemmel i reindriftsloven, opplæringsloven og kulturminneloven.

Sametinget fikk i 1999 unntak fra bevilgningsreglementets § 4 om bruttobudsjettering og får hele sin bevilgning fra Kommunal- og regionaldepartementet på én 50-post. Tilsvarende overføres bevilgningene fra Barne- og familiedepartementet, Utdannings- og forskningsdepartementet, Kultur- og kirke departementet og Miljøvern departementet over 50-poster. Sametinget gis på denne måten et særlig selvstendig ansvar og frihet med hensyn til ressursdisponeringen. Sametinget fordeler bevilgningen i sitt plenumsmøte i november, med forbehold om Stortingets budsjettvedtak. Med de føringer som er lagt i Stortingets budsjettvedtak, fordeler Sametinget bevilgningen etter egne prioriteringer.

Sametinget informerer om egen virksomhet på nettsiden [www.samediggi.no](http://www.samediggi.no).

## Utdannings- og forskningsdepartementet

(i 1000 kr)

Kap.	post	Benevnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
206	50	Samisk utdanningsadministrasjon, Tilskudd til Sametinget	26 689	27 589	28 569
222	01	Statens grunnskoler og grunnskoleinternat, Driftsutgifter	24 448	23 000	75 700 <sup>1)</sup>
	45	Større utstyrsinnkjøp og vedlikehold	-	-	1 000 <sup>2)</sup>
225	63	Fellestiltak i grunnskolen og videregående opplæring, Det samiske utdanningsområdet	36 746	36 962	40 301
226	01	Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen, Spesielle driftsutgifter	2 500	2 000	2 000
232	01	Statlige skoler med opplæring på videregående nivå, Driftsutgifter	53 511	52 000	3)
	45	Statlige skoler med opplæring på videregående nivå, Større utstyrskjøp og vedlikehold	1 223	2 530	
248	21	Særskilte IKT-tiltak i utdanningen, Spesielle driftsutgifter	4 000	1 500	2 500
274	01	Statlige høyskoler, Driftsutgifter	27 950		
	21	Statlige høyskoler, Spesielle driftsutgifter	6 002		
	45	Statlige høyskoler, Større utstyrskjøp og vedlikehold	850		
	50	Statstilskudd		30 196	33 771
<b>Sum</b>			<b>183 919</b>	<b>173 247</b>	<b>183 841</b>

1) 52,5 mill. kroner er overført fra kap. 232.01

2) Anslag

3) Det er ikke foreslått noen bevilgning på kap. 232 postene 01 og 45 i 2005. Hoveddelen av bevilgningen på kapitlet er flyttet til kap. 222.

I tillegg blir det bevilget midler til samiske formål over disse kapitler og poster:

Kap.	post	Tiltak
263	50	Universitetet i Tromsø, Statstilskudd
285	52	Norges forskningsråd, Forskningsformål

### Kap. 206 Samisk utdanningsadministrasjon, post 50 Tilskudd til Sametinget

Kapitlet finansierer utgifter til Sametingets opplæringsavdeling, til produksjon og utvikling av læremidler for samiske elever, og til å gi råd og veiledning til lærere som gir opplæring til samiske elever i barnehage, grunnskole og videregående opplæring. Bevilgningen til Sametinget foreslås videreført på samme nivå som i 2004.

### Kap. 222 Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat, post 01

#### Driftsutgifter

##### *Grunnskoler for samiske elever*

Over kapitlet bevilges det midler både til samiske formål og til Longyearbyen skole. Midlene skal bl.a. dekke drift av skole og internat ved Sameskolen i Midt-Norge, Hattfjelldal og kjøp av undervisnings- og internattjenester fra Snåsa og Målselv kommuner. Bevilgningen skal også gå til å dekke utgifter til ventelønn for tidligere ansatte ved nedlagte internat. Etter avtale med kommunene dekker staten kostnadene for sameskolene i Snåsa og Målselv. Bakgrunnen for at staten driver Sameskolen for Midt-Norge og dessuten gir egen bevilgning til sameskolene i Snåsa og Målselv kommuner, er at samiske elever skal få opplæringsforhold som kan være med og styrke samisk språk og identitet. Evalueringsrapport for prosjektet «Sørsamisk opplæring ved heimeskolen» vil foreligge mot slutten av 2004. Departementet vil komme tilbake til organiseringen av samisk grunnopplæring og spørsmålet om statlig skole- og internatdrift.

### *Statens samiske videregående skoler*

Kapitlet omfatter bl.a. tilskudd til drift av Samisk videregående skole i Karasjok og Samisk videregående skole og reindriftsskole i Kautokeino. I tillegg til å gi videregående opplæring for samisk ungdom skal skolene i 2005 videreutvikle tilbudet om fjernundervisning i samisk språk og kultur og kurs- og utviklingsarbeid retta mot regional næringsutvikling og samisk kultur. I samråd med utdanningsavdelingene til Sametinget og Fylkesmannen i Finnmark skal skolene også ta del i arbeidet med å styrke voksenopplæringstilbudet for den samiske befolkningen. Departementet vil ta kontakt med Finnmark fylkeskommune om oppfølging av evalueringen av samisk videregående opplæring under Reform 94.

For 2005 foreslås det å videreføre bevilgningen til samiske grunn- og videregående skoler på samme nivå som i 2004.

### **Kap. 225 Fellestiltak i grunnskolen og videregående opplæring, post 63 Tilskudd til samisk i grunnopplæringa**

Målet med tilskuddsordningen er å styrke den økonomiske evnen i kommunene slik at det blir gitt opplæring i og på samisk, i samsvar med de rettene som går fram av § 6-2 og 6-3 i opplæringslova. Tilskuddet går også til å styrke kompetansen til lærerne i samisk språk og kultur.

I skoleåret 2003–04 fikk om lag 2 800 elever i grunnskolen opplæring i samisk, noe som er en økning på 7 pst. fra skoleåret 2002–03. Antall studiehjemler har vært på om lag samme nivå i de siste årene. Våren 2004 fikk 279 elever opplæring i samisk i videregående opplæring, mot 232 våren 2003 (kilde: GSI). De fleste av disse fikk opplæringen i fylkeskommunale skoler.

Bevilgningen for 2005 foreslås videreført på samme nivå som i 2004.

### **Kap. 226 Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen, post 21 Spesielle driftsutgifter og kap. 248 Særskilte IKT-tiltak i utdanningen, post 21 Spesielle driftsutgifter**

Utdannings- og forskningsdepartementet har gitt støtte til Sametinget for å stimulere bruken av IKT i samisk utdanning, særlig med fokus på utvikling av et samisk skolenett og digitale læremiddel på samisk. I tillegg er det gitt midler til pedagogiske utviklingsprosjekter i regi av Sametinget og til opplegg for fjernundervisning i det sørsamiske området. Det har de siste årene vært utviklet samiskspråklige diagnostiske leseprøver for grunnskolen. Sametinget har gjort prøvene tilgjengelig for skoler med samiske elever. For 2005 foreslås det bevilget 4,5 mill. kroner til samiske formål over disse to budsjettkapitlene.

### **Kapittel 263 Universitetet i Tromsø, post 50 Statstilskudd**

Universitetet i Tromsø ble i 2001 tildelt midler til to stipendiatstillinger øremerket for samisk forskning. Midlene er fra 2002 lagt inn i budsjetttrammen til universitetet.

### **Kapittel 274 Statlige høyskoler, post 50 Statstilskudd**

Stortinget ga ved behandling av Innst. S. nr. 12 (2002-2003) og St. meld. nr. 34 (2001-2002) *Kvalitetsreformen Om høyere samisk utdanning og forskning* tilslutning til videre arbeid for å styrke samisk utdanning og forskning. Regjeringens målsetting er blant annet å styrke samisk høyere utdanning og forskning generelt og øke rekrutteringen av samiskspråklige studenter. Det er viktig å øke kunnskapsgrunnlaget om samiske samfunnsforhold og om samisk språk og kultur.

På bakgrunn av Stortingets behandling av St. meld. nr. 34 (2001-2002) har Samisk høyskole utarbeidet en langsiktig plan for oppgradering av institusjonen til vitenskapelig høyskole. For å bli vitenskapelig høyskole må Samisk høyskole først akkrediteres av NOKUT. Dette innebærer at høyskolen må oppfylle de krav som stilles i § 7.4 i Forskrift om akkreditering,

evaluering og godkjenning etter lov om universiteter og høyskoler og lov om private høyskoler. Blant annet må høyskolen ha fått godkjent rett til å tildele doktorgrad. Formalisering som vitenskapelig høyskole fastsettes ved kongelig resolusjon.

Nordisk ministerråd har vedtatt at alle nordiske institutt overdras til vertsnaasjonene og at disse for et økt ansvar for finansiering av instituttene. Fra 2005 til 2007 trapper Nordisk ministerråd ned finansieringen av Nordisk Samisk Institutt. Det er lagt til grunn en økning i den norske finansieringen av instituttet over Utdannings- og forskningsdepartementets budsjett. Instituttet er foreslått en tildeling på 1,2 mill. kroner i 2005. Utdannings- og forskningsdepartementet tar sikte på at den faglige virksomheten ved Nordisk Samisk Institutt blir organisert som en enhet ved Samisk høyskole. Formålet er blant annet å medvirke til gjensidig styrking av den totale utdannings- og forskningsinnsatsen på det samiske området.

Regjeringen foreslår å øke budsjetttrammen for Samisk høyskole med 500 000 kroner for å sikre utgivelse av lærebøker i høgre utdanning på samisk.

Et av tiltakene som nevnes i St. meld. nr. 34 (2001-2002) *Kvalitetsreformen Om høyere samisk utdanning og forskning* er styrking av sørsamisk språk og kultur og lulesamisk. Høyskolen i Nord-Trøndelag er over flere år gitt en særskilt tildeling på kr 300 000 i støtte til sørsamisk språk og kultur. Tildelingen er videreført for 2004. I statsbudsjettet for 2005 foreslår Regjeringen å tildele om lag kr 300 000 hver til Høyskolen i Bodø og Høyskolen i Nord-Trøndelag til styrking og videreutvikling av henholdsvis fagområdene lulesamisk og sørsamisk.

### **Kap. 285 Norges forskningsråd, post 52 Forskningsformål**

Samisk forskning får støtte over kap. 285 post 52. Støtten går i første rekke gjennom Program for samisk forskning (2001—2005). Programmet blir i hovedsak finansiert med midler fra Utdannings- og forskningsdepartementet med delfinansiering fra Kommunal- og regionaldepartementet. Forskningen i programmet, som omfatter både humanistisk og samfunnsvitenskapelig forskning, skal bidra til kompetanseoppbygging, rekruttering og stimulere til tverrfaglig og flerinstitusjonelt samarbeid. Spesiell oppmerksomhet er også rettet mot utvikling av samisk som vitenskapsspråk. I 2004 ble i alt 37 prosjekter finansiert gjennom programmet, som omfatter både humanistisk og samfunnsvitenskapelig forskning. Om lag en femtedel av prosjektene gjelder mindre bevilgninger som er gitt til formidling, i henhold til programmets økte satsing på formidling mot slutten av programperioden. Programmet satser bevisst på rekruttering av kvinner. I 2004 blir det finansiert studentstipend til ti kvinner og én mann, doktorgradsstipend til seks kvinner og to menn og ett postdoktorstipend til én kvinne. Om lag 6,7 mill. kroner av bevilgningen på posten i 2004 går til programmet. Midlene til programmet vil ventelig ligge på samme nivå i 2005.

Bevilgningen på kap. 285 post 52 har også gått til samiske prosjekter innenfor andre av Forskningsrådets satsinger, blant annet til et prosjekt under KUNSTI-programmet, Forskningsrådets program for språkteknologi. KUNSTI-programmet finansieres med midler fra Utdannings- og forskningsdepartementet over kap. 285 post 52 og Fondet for forskning og nyskaping over kap. 286 post 50. Fondet finansierer også et urfolksprosjekt med vekt på det samiske under satsingen på globalisering.

### **Vitenskapsbygget i Kautokeino**

Utdannings- og forskningsdepartementet prioriterer arbeidet med nytt vitenskapsbygg i Kautokeino. Aktuelle brukere av nybygget er Samisk høyskole, Studentsamskipnaden i indre Finnmark, Samisk spesialpedagogisk støtte, Nordisk Samisk Institutt, Sametingets opplæringsavdeling, Sametingets språkavdeling, Kompetansesenter for urfolksrettigheter og Samisk arkiv. Formålet med nybygget er å samle samiskspråklige oppgaver og samisk vitenskapelig virksomhet i et større miljø. Statsbygg har fått i oppdrag å legge til rette for nybygget. Det er

gjennomført programmeringsprosess og funksjonsanalyse i samarbeid med brukerne. Videre er i det i 2004 gjennomført plan- og designkonkurranse samt valg av arkitekt.

## Kultur- og kirke departementet

(i 1000 kr)

Kap.	Post	Tiltak	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
320	53	Samiske kulturformål	30 244	31 734	32 113
320	73	Østsamisk museum		1 300	12 000
326	78	Samisk språkteknologi			500
329	01	Samisk arkiv			700
335	75	Tilskudd til samiske aviser	11 235	11 619	12 969
Sum			41 479	44 653	58 282

I tillegg blir det bevilget midler til samiske formål over følgende budsjettkapitler:

Kap.	post	Tiltak
326	01	Språk, litteratur- og bibliotekformål (Nasjonalbiblioteket)
334	72	Knutepunktinstitusjoner

### Kap. 320 Allmenne kulturformål, post 53 Samiske kulturformål

Fra og med statsbudsjettet for 2002 overføres bevilgninger til ulike samiske kulturformål til Sametinget over én post. Posten dekker tilskudd til samisk spesialbibliotek, mobil bibliotek-tjeneste, samisk kunstnerstipend, utstillingsvederlag til samiske kunstinstitusjoner, stedsnavn-tjenesten og oppfølging av samisk språklov, samiske museer, samiske musikkfestivaler og Beivváš Sámi Teáhter. Fra 2005 foreslås i samråd med Sametinget og Riksarkivaren 0,7 mill. kroner til samisk arkiv under denne posten overført til det statlige Arkivverket.

### Kap. 320 Allmenne kulturformål, post 73 Nasjonale kulturbygg

Østsamisk museum i Neiden er organisert som et prosjekt som er finansiert av Sametinget og Sør-Varanger kommune. Østsamisk museum i Neiden er av Sametinget utpekt til det samiske tusenårsstedet. Sametinget oppnevnte i 2004 styret for museet. Kultur- og kirke departementet har gitt tilsagn om til sammen 30 mill. kroner i tilskudd til bygging av nytt museumsbygg. Det er tidligere bevilget 3,8 mill. kroner. Prosjekteringen av museet vil starte høsten 2004 med sikte på byggestart sommeren 2005. Innenfor bevilgningen for 2005 til nasjonale kulturbygg foreslår Kultur- og kirke departementet 12 mill. kroner til videre prosjektering og bygging. Det vil da gjenstå 14,2 mill. kroner i byggetilskudd til senere år.

### Kap. 326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål, post 01 Samisk bibliografi

Nasjonalbiblioteket har siden 1993 hatt samisk bibliografi som særskilt oppgave. I tillegg til det samiskspråklige materialet tas det også med litteratur på andre språk, innen alle fag og emner som berører samiske forhold. Målet er en felles nordisk bibliografi. Hittil er samisk bibliografi blitt utgitt i trykt form tre ganger, og den er tilgjengelig som elektronisk dokument.

### Kap. 326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål, post 78 Ymse faste tiltak

For å styrke utviklingen av samisk språkteknologi vil Kultur- og kirke departementet bidra med 1,5 mill. kroner over tre år til et prosjekt for utvikling av samisk korrekturprogram i regi av Sametinget. Det foreslås for 2005 en bevilgning på 0,5 mill. kroner til dette formålet.

### Kap. 334 Film- og medieformål, post 72 Knutepunktinstitusjoner

Det er en forutsetning for tilskuddet til Nordnorsk filmsenter AS under kap. 334 Film- og medieformål, post 72 Knutepunktinstitusjoner at det skal produseres minst én samisk film i året med støtte fra selskapet.

### **Kap. 335 Pressestøtte, post 75 Tilskudd til samiske aviser**

Tilskudd til samiske aviser bevilges under kap. 335 Pressestøtte, post 75 Tilskudd til samiske aviser. De samiske avisene har mottatt statsstøtte siden 1979, fra 1987 over egen budsjettpost. Tilskuddsordningen er regulert i forskriften av 17. mars 1997 om tilskudd til samiske aviser. Pressestøtten er først og fremst begrunnet ut fra hensynet til pressens betydning for demokrati og ytringsfrihet. I tillegg har de samiske avisene en viktig oppgave i forhold til opprettholdelse og videreutvikling av samisk skriftspråk. I 2004 blir det bevilget 11,6 mill. kr under denne posten, en økning på 0,4 mill. kr fra året før. For budsjetterminen 2005 foreslås det bevilget 12,9 mill. kr.

### **Kap. 340 Kirkelig administrasjon, post 01 Driftsutgifter, post 71 Tilskudd til kirkelige formål og post 75 Trosopplæring**

I driftsbevilgningen som tildeles Kirkerådet under kap. 340 post 01, inngår også bevilgningen til Samisk kirkeråd. Samisk kirkeråd ble opprettet av Kirkemøtet, med formål å være et sentralkirkelig organ for samiske kirkelige spørsmål.

Fra post 71 Tilskudd til kirkelige formål har det gjennom flere år vært gitt tilskudd til Det norske Bibelselskap til ny oversettelse av deler av Bibelen til samiske språk. Det nye testamente ble ferdig oversatt til nord-samisk i 1998. Samtidig startet arbeidet med å oversette Det gamle testamente til nord-samisk. Bevilgningsforslaget for år 2005 under denne posten, som er på 1,2 mill. kroner, gjelder i hovedsak dette arbeidet som ventes å pågå i om lag 10 år. Fra denne posten blir det også ytt tilskudd til dekning av lønns- og driftsutgifter for kateketer og diakoner som betjener samiske områder.

Av tilskuddet som bevilges over post 75 til trosopplæring i regi av Den norske kirke, er utvikling av opplæringstilbud for den samiske befolkning et prioritert innsatsområde. Flere menigheter i Nord-Norge med samiskspråklig befolkning er valgt ut blant de menigheter som fra 2004 får statstilskudd for å gjennomføre et bredt og systematisk opplæringstilbud. Budsjettforslaget for 2005 representerer en betydelig økning, og vil innebære økt innsats også overfor den samiske befolkningen.

### **Kap. 341 Presteskapet, post 01 Driftsutgifter**

Som en del av kirkens prestedtjeneste, som finansieres over kap. 341 post 01, inngår også kirkelig betjening av den samiske befolkning. Det er f.eks. samisktalende prester i Nord-Hålogaland bispedømme, og en særlig preste- og diakonstilling for sørsamene i Nidaros bispedømme. I Nord-Hålogaland er det også en stiftskapellan med tjeneste blant spredtboende samer. Kirken har også en tolketjeneste, som omfatter tre tolker i 70 pst. stilling og to tolker i 20 pst. stilling.

## Kommunal- og regionaldepartementet

(i 1000 kr)

Kap.	Post	Tiltak	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
540	50	Sametinget	129 800	133 400	138 750
540	54	Avkastning av Samefolkets fond	5 072	4 650	4 650
541	70	Tilskudd til samiske formål	1 300	1 100	1 100
541	72	Samisk språk informasjon o.a.	2 500	2 600	2 680
541	73	Reindriftens internasjonale fag- og formidlingssenter	-	-	750
542	1	Kompetansesenter for urfolks rettigheter	2 261 <sup>1)</sup>	1 950	2 050
571	64	Skjønnstilskudd	-	7 000	7 000
Sum			142 133	150 700	156 980

1) I tillegg fikk Kompetansesenteret for urfolks rettigheter en bevilgning på 1,2 mill. kr fra Utenriksdepartementet. På grunn av uforutsette kostnader ved dataanlegget og opplæring i bruk av elektroniske arkivsystem hadde Kompetansesenteret for urfolks rettigheter i 2003 et merforbruk på kr 361 000. Senteret er pålagt et tilsvarende mindreforbruk i 2004.

I tillegg blir det bevilget midler til samiske formål over følgende budsjettkapitler:

Kap.	post	Tiltak
500	21	Spesielle forsknings- og utredningsoppdrag
500	50	Forskningsprogrammet under Norges forskningsråd
552	70	Nasjonale tiltak for regional utvikling, Interreg

### Overordnede mål i samepolitikken

Grunnloven § 110a og sameloven er grunnlaget for regjeringens målsetting om å legge forholdene til rette for at den samiske folkegruppen kan sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv. Regjeringens mål kommer for øvrig til uttrykk i følgende målsettinger:

#### 1. Samordne samepolitikken og videreutvikle samarbeidsformer og konsultasjoner

Arbeidet med samiske og samiskrelaterte spørsmål skjer i dag innenfor regjeringens målsettingen om en helhetlig samepolitikk, hvor samene selv gjennom Sametinget og andre aktuelle organisasjoner er medspillere og premissleverandører. For å sikre at samiske interesser får reell innflytelse på tiltak og beslutninger som berører samiske interesser, er det viktig at Sametinget og andre aktuelle organisasjoner involveres på et tidlig stadium i prosessen i lovarbeid og lignende.

Regjeringen er opptatt av at samarbeidsformene mellom regjeringen og Sametinget blir videreutviklet, og at den folkerettslige plikten til å konsultere samene som urfolk blir fulgt opp på en tilfredsstillende måte. Det er viktig at regjeringen og Sametinget sammen kan bli enig om prosedyrer for samarbeid i saker som har betydning for samiske interesser. Sametinget og Kommunal- og regionaldepartementet har derfor startet samtaler hvor formålet er å bli enig om retningslinjer for hvordan konsultasjoner mellom statlige myndigheter og Sametinget skal foregå i saker som har direkte betydning for samene.

#### 2. Stimulere til aktiv bruk av samisk språk i flere sammenhenger

Regjeringen er særlig opptatt av at samisk språk skal være synlig, og at språket blir brukt i offentlig sammenheng. Det forventes at offentlige virksomheter legger til rette for skriftlig kommunikasjon på samisk. Regjeringen har som mål at offentlige skjema foreligger på samisk, og at samiske navn, stedsnavn, adresser osv. kan registreres korrekt. Et svært viktig tiltak for å sikre samisk språk er at språket kan brukes i datasammenheng. Regjeringen bestemte derfor i juni 2003 at statlige etater skal vurdere egne behov for støtte for samisk språk med sikte på å legge til rette for bruk av samisk når programvare/plattformer oppgraderes. Regjeringen vil i årene framover ha samisk språk og IT som et av de viktigste satsingsfeltene. Dette innebærer bl.a. et videre samarbeid med Sametinget om oppfølgingen av Sametingets

eSápmi-plan og andre IT-spørsmål, videre utvikling og drift av SamIT (kompetansebasen for samisk og IT – [www.samit.no](http://www.samit.no)), samarbeid på nordisk nivå og eventuell økonomisk støtte til prosjekter som kan bidra til at samisk språk blir et levende språk også i IT-verden, jf. kap. 541, post 72.

Regjeringen har også bestemt at alle departement skal lage en plan for oversetting av egne lover og forskrifter innen 1. mars 2005. For å bevisstgjøre statlige etater om behovet for oversetting, og for å gjøre bruken av samisk språk bedre kjent, vil departementene i tildelingsbrevene til aktuelle statlige organ omtale forpliktelsene som følger av samelovens språkbestemmelser. Statlige virksomheter oppfordres også til å oversette forskrifter og kunngjøringer i tråd med bestemmelsene i sameloven, og til å publisere disse.

Før utgangen av 2004 skal alle departementene og Statsministerens kontor ha samisksspråklig informasjon på de samiske sidene på ODIN. I hovedsak vil tekst bli publisert på nordsamisk, men regjeringen vil også bruke lulesamisk og sørsamisk.

Høsten 2004 bevilget Kultur- og kirke departementet, Utdannings- og forskningsdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet 6 mill. kroner til utvikling av et samisk korrekturprogram for elektronisk tekstbehandling. Denne teknologien – grammatikk- og stavekontroll, ord delingsprogram og synonymordbok – er et svært viktig hjelpemiddel for å ta vare på og utvikle samisk språk. Resultatet av prosjektet skal komme alle samiskspråklige databrukere til gode. Sametinget skal drive dette flerårige arbeidet, og yter også 5,3 mill. kr til prosjektet.

### *3. Øke kunnskapen om samiske forhold og synliggjøre samisk kultur gjennom økt forskning og formidling*

Regjeringen mener at informasjon og kunnskap om samer og samisk kultur vil motvirke negative holdninger til samene og samiske kulturuttrykk. Regjeringen ønsker derfor å øke kunnskapen om samiske forhold. Gjennom et prosjekt med samiske "veivisere" vil regjeringen supplere andre informasjonstiltak ved å gi samisk ungdom i oppgave å informere ikke-samisk ungdom om samisk språk, kultur og samfunnsliv. Veiviserne skal bl.a. besøke videregående skoler over hele landet. Tre samiske veivisere ble utnevnt under Riddu Riddu-festivalen 2004. Ungdommene vil fungere som samiske veivisere i et år. De er administrativt tilknyttet Samisk høgskole i Kautokeino, som er ansvarlig for den praktiske gjennomføringen av prosjektet. Prosjektet er finansiert av Kommunal- og regionaldepartementet. Prosjektet vil bli videreført i 2005.

Regjeringa ønsker å kartlegge eksisterende kunnskap og forskning om årsaker til negative holdninger til samer og det samiske, og om hvordan slike holdninger kan motvirkes. Regjeringen vurderer å iverksette videre FoU-virksomhet på området, jf. handlingsplanen mot rasisme og diskriminering som ble lagd fram i juli 2002. Kommunal- og regionaldepartementet finansierer i 2004 en undersøkning om selvpoplevd rasisme og diskriminering blant den samiske befolkningen i Norge. Departementet tar sikte på å videreføre undersøkningen i 2005.

Se også omtalen under kap. 500, post 21 Spesielle forsknings- og utredningsoppdrag.

### *4. Styrke samiske næringer*

En forutsetning for fortsatt utvikling av samisk kultur og språk er bærekraftige og tilpasningsdyktige næringer. Regjeringen vil sikre samisk næringsliv gjennom den generelle næringspolitikken. Kapitaltilgangen for næringslivet i Indre Finnmark må stimuleres, samtidig som samisk næringsliv må sikres gode, forutsigbare og nøytrale rammevilkår. I St.meld. nr. 8 (2003-2004) om tiltaksona i Finnmark og Nord-Troms redegjør regjeringen for innsatsen rettet mot bl.a. næringslivet i området. Regjeringen har også gjennomgått skatte- og avgiftsregimet for reindriften med sikte på å øke verdiskapingen. Det er innført skattelette for alle reindriftsutøvere med inntekt fra reindriften.

Regjeringa vil legge til rette for at tradisjonell kompetanse og moderne teknologi danner grunnlaget for økonomisk fornying og videre bosetning i samiske områder. En målrettet satsning på kulturbasert næringsutvikling, og et tettere samspill mellom næringslivet, FoU-miljø og kulturlivet, må knyttes nært opp til en politikk for en bærekraftig utvikling.

#### *5. Styrke nordisk og internasjonalt samarbeid om og mellom urfolk*

Regjeringen har videreført samarbeidet som ble etablert i 2000 mellom ministrene med ansvar for samiske saker og sametingspresidentene i Finland, Sverige og Norge for regelmessig orientering, drøfting og behandling av samiske spørsmål av felles interesse. I 2001 besluttet ministrene og sametingspresidentene å opprette en ekspertgruppe til å utarbeide utkast til en nordisk samekonvensjon. Ekspertgruppen begynte sitt arbeid i januar 2003, og det tas sikte på at gruppen har utarbeidet et utkast til samekonvensjon i løpet av 2005. Ministrene og presidentene har også opprettet en nordisk samisk språkpris – Gollegiela – som en påskjønnning for og synliggjøring av innsats og arbeid for samisk språk i de nordiske landene og i Russland. Språkprisen vil bli utdelt annen hvert år, første gang i november 2004.

Sametingene i Finland, Sverige og Norge har opprettet et felles samarbeidsorgan, Samisk parlamentarisk råd. Rådet er et institusjonalisert samarbeid mellom sametingene i saker som berører samer i flere stater eller samene som et folk. Foruten å være et viktig organ i det nye nordiske samarbeidet, vil rådet også ha betydning i en internasjonal sammenheng.

#### **Kap. 500, post 21 Spesielle forsknings- og utredningsprogram/ kap. 500, post 50 Forskningsprogrammet under Norges forskningsråd**

Postene omfatter forsknings- og utredningsvirksomhet innenfor alle ansvarsområdene til Kommunal- og regionaldepartementet.

Som en følge av sektorprinsippet har flere departement og underliggende etater FoU-innsats om samiske forhold. Kommunal- og regionaldepartementet har siden 2001 bevilget midler til Norges forskningsråds program for samisk forskning (2001-2005). Hovedmålet for programmet er å rekruttere forskere og stimulere til forskning som kan gi ny kunnskap og nye perspektiv, medvirke til å utvikle samisk som vitenskapsspråk og stimulere til tverrfaglig og fler-institusjonelt samarbeid innenfor samisk forskning på nasjonalt, nordisk og internasjonalt nivå. Når programperioden er over, vil Forskningsrådet vurdere målsetningen for programmet og innsatsen i dialog med samepolitiske og samiskfaglige miljø, og deretter videreføre programmet i den nåværende formen eller eventuelt justere programplanen. I prinsippet er Forskningsrådet også pliktig til å vurdere om samiske problemstillinger er relevante å forske på innenfor andre forskningsprogram. Den årlige bevilgningen fra departementet til Norges forskningsråds program for samisk forskning på 1,5 mill. kr blir foreslått økt til 2,5 mill. kr fra 2005.

Kommunal- og regionaldepartementet har bevilget midler til Universitetet i Tromsø til gjennomføring av en levekårsstudie i Norge. Studien er en del av en større levekårsundersøkelse blant urfolk i 11 arktiske regioner. Departementet har også bevilget midler til Nordlandsforskning til å evaluere prosesser tilknyttet tildelingen av to oppdrettskonsesjoner for laks og ørret lokaliserte til Musken i Tysfjord. Sametinget er tildelt midler til videreføring av prosjektet Samisk statistikk, hvor målsettingen er å legge til rette for organisering av kvantitative data.

#### **Kap. 540, post 50 Sametinget**

Sametinget har stor frihet som folkevalgt organ. Det er ikke et underliggende organ i forhold til regjeringen, og regjeringen er derfor ikke ansvarlig for Sametingets politiske virksomhet eller de politiske vedtakene Sametinget gjør. Sametinget forvalter i dag en rekke tilskuddsordninger og oppgaver som er overført fra departementene.

Regjeringen foreslår at det i 2005 bevilges 143,4 mill. kr over post 50. Av bevilgningen skal 1,5 mill. kr dekke utgifter de ulike partier/organisasjoner/lister som stiller til sametingsvalg har i forbindelse med eget informasjonsarbeid, samt til dekning av Sametingets informasjonsarbeid i tilknytning til sametingsvalget 2005. Det er i tillegg satt av 7 mill. kr over kap. 571, post 64 Skjønnstilskudd til styrking av tospråklighetsarbeidet i samiske kommuner og fylkeskommuner i forvaltningsområdet for samisk språk.

#### **Kap. 541, post 54 Avkastning av Samefolkets fond**

Stortinget vedtok 16. juni 2000 å bevilge 75 mill. kr til et "Samefolkets fond" i forbindelse med behandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2000. Om fondets formål uttalte flertallet i finanskomiteen at avkastningen av fondet skal gå til forskjellige tiltak som vil styrke samisk språk og kultur. Stortingets vedtak omtaler fondets opprettelse som en kollektiv erstatning for de skadene og den uretten fornuksningspolitikken har påført det samiske folk. Beløpet som stilles til Sametingets disposisjon over budsjettet for 2005 omfatter renteavkastningen fra 1. januar 2004 til 31. desember 2004, og utgjør 4,65 mill. kr. Avkastningen av fondet er ikke en del av Sametingets rammebevilgning.

#### **Kap. 541, post 70 Tilskudd til samiske formål**

Regjeringen foreslår at det for 2005 blir bevilget 1,1 mill. kr til disposisjon for departementet over denne posten. Formålet er å ta vare på, utvikle og fremme samisk identitet, kultur og samfunnsniv. Tidligere ble tilskuddsordningen kunngjort årlig. Departementet finner ikke dette formålstjenlig med tanke på postens størrelse.

#### **Kap. 541, post 72 Samisk språk og informasjon**

Det avsettes 2,68 mill. kr i 2005 til regjeringens satsing på samisk språk og informasjon. Formålet er å legge til rette for økt bruk av samisk i det offentlige rom, øke mengden av offentlig informasjon gitt til samer på samisk og øke mengden av informasjon om samisk forhold overfor den norske befolkningen generelt.

#### **Kap. 542, post 1 Kompetansesenter for urfolks rettigheter**

Kompetansesenteret for urfolksrettigheter ble formelt åpnet 1. september 2003 i Kautokeino. Sentrale oppgaver for senteret er informasjon, dokumentasjon og nettverksbygging. Det er ønskelig at senteret skal skape et faglig nettverk til andre institusjoner som arbeider med urfolksspørsmål nasjonalt og internasjonalt. Senteret kan også påpeke behov for ny forskning, men skal ikke være en forskningsinstitusjon. Kommunal- og regionaldepartementet foreslår at det avsettes 2,05 mill. kr i 2005. Utenriksdepartementet viderefører sin bevilgning på 1,2 mill. kr.

#### **Kap. 542, post 73 Reindriftens internasjonale fag- og formidlingscenter**

For å styrke det internasjonale samarbeidet om reindrift tar regjeringen sikte på å etablere et internasjonalt fag- og formidlingscenter i Kautokeino i første halvår 2005. Senteret skal medvirke til å formidle og utveksle informasjon og få i stand faglig samarbeid mellom reindriftsfolk i arktiske områder. Arbeidet skal være rettet mot næringsutøverer, offentlige myndigheter, forskningsmiljøer og andre fagmiljø, og internasjonale organisasjoner og samarbeidsorgan. Bevilgninger til drift foreslås fordelt over budsjettene til flere departement. Fra Kommunal- og regionaldepartementet er det foreslått en bevilgning på kr 750 000 til senteret.

#### **Kap. 552, post 72 Nasjonale tiltak for regional utvikling**

Formålet med bevilgningen er å fremme regional næringsutvikling og verdiskapning. Dette skal skje ved å stimulere til omstilling, innovasjon og nyetablering. Arbeidet vil skje i samarbeid mellom regionale, nasjonale og internasjonale aktører. I 2005 foreslås en total bevilg-

ning på 269,3 mill. kr over kap. 552, post 72. Sametingets deltakelse i de grenseregionale Interreg-programmene blir finansiert over denne posten. Sametinget mottok i 2003 2,2 mill. kr, og 2,1 mill. kr i 2004. Tildelingen for 2005 blir avklart senhøstes 2004.

## Helsedepartementet

(i 1000 kr)

Kap.	post	Benevnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
728 <sup>1)</sup>	21	Plan for helse- og sosialtjenester til den samiske befolkning	10 700	10 700	11 000

1) Bevilgninger ble i 2003 gitt over kap. 701 post 21

I tillegg blir det bevilget midler til samiske formål over følgende budsjettkapittel:

(i 1000kr)

Kap.	Post	Tiltak	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
743	75	Psykisk helsevern	7 000	13 000	18 000

Øremerkede midler til samiske tiltak som tidligere ble bevilget over kap. 732 post 74, har siden 2003 vært lagt inn i basisbevilgningene til Helse Nord og er videreført.

### ***Kap. 728. Oppfølging av NOU 1995: 6 Plan for Helse- og sosialtjenester til den samiske befolkning***

#### *Tiltak i 2004*

For 2004 disponeres 10,7 mill. kroner til gjennomføring av tiltak i handlingsplanen "Mangfold og likeverd". Handlingsplanene er en oppfølging av NOU 1995: 6 Plan for helse- og sosialtjenester til den samiske befolkning i Norge. Av disse midlene er 5,1 mill. kroner overført til Sametinget og går i hovedsak til finansiering av 2 fagstillinger til oppfølging av helse- og sosialsaker, videreføring av rehabiliteringsstipend og midler til prosjektvirksomhet. I tråd med konklusjoner fra evaluering i 2002, har Sametinget et selvstendig ansvar for forvaltning av tilskuddsmidlene.

Sosial- og helsedirektoratet forvalter de øvrige 5,6 mill til iverksetting av de andre tiltak i planen. Senter for samisk helseforskning er i 2004 tildelt 4,3 mill. kroner til ordinær drift og til slutføring av helse- og levekårsundersøkelse i samiske områder. De resterende midler disponeres til etablering av samisk informasjonstjeneste, oversettelser, forprosjektering av tolkeutdanning og delfinansiering av samisk logopedstilling ved Sonjatun helsesenter i Nordreisa.

#### *Tiltak 2005*

For 2005 videreføres gjennomføringen av handlingsplan "Mangfold og likeverd". Departementet forutsetter et tett samarbeid mellom Sametinget og Sosial- og helsedirektoratet i gjennomføring av tiltak i handlingsplanen. Handlingsplanen gjelder for perioden 2002-2005. Oppfølging skal avklares i løpet av 2005.

### ***Kap. 743 Statlig stimulering av psykisk helse***

I Opptrappingsplanen for psykisk helse er det omtalt at tilbudet til personer med psykiske lidelser i den samiske befolkningen skal styrkes gjennom etablering av kompetansesenter og utbygging av behandlingstilbudet.

Helsedepartementet vil videreføre planen om opptrapping av psykisk helsevern i Karasjok og i Lakselv til nasjonale kompetansebasert tjenester til samisk befolkning. Bygging av familieavdeling og akutt plasser for ungdom er prioriterte tiltak. Den samlede bevilgning til formålet er ca. 13 mill. i 2004 (en økning på 6 mill. fra 2003). Bevilgningen for 2005 planlegges økt til om lag 18 mill. kroner.

## Barne- og familiedepartementet

(i 1 000 kr)

Kap.	post	Tiltak	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
856	50	Tilskudd til samiske barnehagetilbud	8 113	10 716	11 080

I tillegg bli det bevilget midler til samiske formål over følgende kapitler:

Kap.	Post	Tiltak
854	21	Tiltak i barne- og ungdomsvernet, spesielle driftsutgifter
854	71	Tiltak i barne- og ungdomsvernet, Utvikling og opplysningsarbeid m.v.
857	70	Barne- og ungdomstiltak, Barne- og ungdomsorganisasjoner
857	79	Barne- og ungdomstiltak, Internasjonalt ungdomsarbeid

### ***Kap 854 Tiltak i barne- og ungdomsvernet, post 21 Spesielle driftsutgifter***

BFD vil i 2005 videreføre driftstilskuddet til Barnevernets utviklingssenter i Nord-Norge. Senteret satser blant annet på forsknings-, utviklings- og formidlingsarbeid knyttet til barnevernets møte med det flerkulturelle samfunnet, med vekt på barnevern i samisk kontekst.

### ***Kap 854 Tiltak i barne- og ungdomsvernet, post 71 Utvikling og opplysningsarbeid m.v.***

Det er behov for å øke den flerkulturelle kompetansen i barneverntjenesten, inklusive kunnskap om barnevern i en samisk kontekst. På bakgrunn av dette gav BFD i 2003 midler til Barnevernets Utviklingssenter i Nord-Norge til å utforme fire temahefter om barnevern i samisk kontekst til bruk i undervisningsopplegg for studenter i grunn- og videreutdanningene og for ansatte i barneverntjenesten. Heftene foreligger mot slutten av 2004.

### ***Kap. 856 Barnehager, post 50 Tilskudd til samiske barnehagetilbud***

Sametinget forvalter særskilt tilskudd til samiske barnehager og midler til utviklings- og informasjonstiltak, rekrutteringstiltak og utvikling av pedagogisk materiell. Sametinget har revidert retningslinjene for særskilt tilskudd til samiske barnehager fra 1.1.2004. Målsettingen med det særskilte tilskuddet er å tilrettelegge for at samiske barn skal få utvikle og styrke sitt språk og sin kulturbakgrunn i barnehagen.

Sametinget fordelte midler til 45 samiske barnehager (70 avdelinger) i 2003. Videre ble det tildelt midler til samiskopplæring i barnehagen til 16 norske barnehager. Sametinget arrangerte nasjonale konferanser og nettverksamlinger for barnehageansatte. Sametinget ga også støtte til ulike prosjekt, bl.a. innenfor det sørsamiske området.

### ***Kap 857 Barne- og ungdomstiltak, post 70 Barne- og ungdomsorganisasjoner***

Posten omfatter tilskudd til frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner sitt nasjonale arbeid. Formålet er å legge til rette for barn og ungdoms deltakelse i barne- og ungdomsorganisasjonene. Tilskuddene skal stimulere organisasjonene til engasjement og medansvar, og sikre organisasjonene som arena for medbestemmelse og demokrati.

### ***Kap 857 Barne- og ungdomstiltak, post 79 Internasjonalt ungdomssamarbeid m.v.***

Departementet vil fortsette å prioritere utviklingen av det ungdomspolitiske samarbeidet i Barentsregionen, i tråd med de prioriteringene og forslagene som ligger i handlingsplanen som ble vedtatt på Ungdomsministerkonferansen i Tromsø i 2001. Det vil også i 2005 bli avsatt midler til å støtte multilaterale prosjekt og aktiviteter for barn og ungdom i Barentsregionen. Barentssekretariatet har overtatt forvaltningen av denne tilskuddordningen til multilateralt ungdomssamarbeid i Barentsregionen. Prosjekter som fremmer samisk språk og kultur og samarbeid mellom urfolksungdom vil bli prioritert.

## Landbruksdepartementet

(i 1000 kr)

Kap.	post	Benevnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
1147		Reindrifftsforvaltningen	43 640	47 797	52 497
1149	50	Verdiskaping- og utviklingstiltak i landbruket	2 000 <sup>1)</sup>	2 000	2 000
1151		Til gjennomføring av reindrifftsavtalen	98 041	95 000	95 000
SUM			143 681	144 797	149 497

1) Fram til og med 2002 er midlene bevilget over jordbruksavtalen.

### Kap. 1147 Reindrifftsforvaltningen

(i 1000 kr)

Post	Tiltak	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
01	Driftsutgifter	37 484	35 741	37 104
45	Store utstyrskjøp og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 725	3 175	3 232
70	Tilskudd til fjellstuer	512	659	659
71	Omstillingstiltak i Indre Finnmark, <i>kan overføres</i>	1 919	8 222	11 502
Sum		43 640	47 797	52 497

Reindrifftsforvaltningen skal legge til rette for at målene i reindrifftspolitikken blir nådd. Reindrifftsforvaltningen forvalter reindrifftsloven og virkemidlene under reindrifftsavtalen. Reindrifftsforvaltningen er også sekretariat og utøvende organ for Reindrifftsstyret og områdestyrene, og har en rådgivende funksjon i forhold til næringen.

Reindrifftspolitikken bygger på to selvstendige verdigrunnlag; en næringspolitisk produktjonsverdi og en samepolitisk kulturverdi. De reindrifftspolitiske målene er sammenfattet i begrepet "En bærekraftig reindrifft". Med dette menes en reindrifft som har økologisk, økonomisk og kulturell bærekraft.

#### Rapport 2003

I januar 2002 fastsatte Reindrifftsstyret høyeste reintall for sommerbeitedistriktene i Vest-Finnmark reinbeiteområde til 63 700 rein, senere korrigert til 64 300. For å følge opp dette vedtaket ble det avsatt midler til å opprette et prosjektkontor som i løpet av en treårsperiode skal bistå i arbeidet med tilpasningen av reintallet. I løpet av 2003 har kontoret i samarbeid med de berørte reiene arbeidet med å utvikle løsninger som gjør tilpasningen av reintallet for hvert enkelt distrikt så smidig som mulig. Reintallet er ikke blitt redusert i forhold til 2002. En årsak til dette er den vanskelige markedssituasjonen for reinkjøtt høsten og vinteren 2003/2004 som medførte at reiene ikke fikk gjennomført sine planer om å øke slaktevolumet. Prosessen med å tilpasse reintallet til beitegrunnet ble videreført også for Øst-Finnmark reinbeiteområde. Arbeidet med disse prosessene har vært krevende både ressursmessig og i tid.

Den vesentlige økningen i reintallet er gjort mulig på grunn av svært gunstige klimatiske forhold de tre siste beitesesongene. Gunstige klimatiske forhold med små mengder snø, har gjort tilgangen til beite større. Lavbeiter som tidligere har vært vanskelig tilgjengelig har blitt utnyttet. Dette har resultert i dyr med god kondisjon, høyere kalvingsprosent og høyere overleving. Økningen i reintallet vil gjøre det vanskeligere med tilpasningen av reintallet, og vil på lang sikt være uheldig for næringen sin økologiske bærekraft. Rovdyrtapene i reindrifften er tross i en nedgang siden toppåret 2000/01 fremdeles uakseptable høye i enkelte områder. Reindrifftsforvaltningen har i samarbeid med Fylkesmennenes miljøvernodelinger arbeidet aktivt for å bedre dokumentasjonen over rein som blir tapt grunnet rovvilt, medvirket til å

bedre bestandsoversikten av rovvilt, samt lagt til rette og gjennomført flere tapsforebyggende tiltak.

Reindrifftsforvaltningen har et ansvar for å ivareta reindrifftsens arealinteresser i den almene arealforvaltningen. En vesentlig del av ressursene ved forvaltningen går med til denne type saker. Utfordringen er at tallet på enkeltsaker er økende.

Reindrifftsforvaltningen har arbeidet med å øke reindrifften sin innvirkning gjennom de virkemidlene som styrer arealbruken. Ved endringer av lover og forskrifter som styrer arealbruken har forvaltningen gitt innspill. Videre har Reindrifftsforvaltningen i sin funksjon som sekretær for Reindrifftsens utviklingsfond (RUF) prioritert forskningssøknader som tar sikte på å dokumentere reindrifftsens arealbruksinteresser og utvikle metoder for å påvise konsekvenser av inngrep i reindrifftsområdene. I forhold til de mange planlagte vindkraftprosjektene har forvaltningen arbeidet for økt forståelse for hvor negativ disse prosjektene kan være for reindrifften, samt hvor sentralt det derfor er at man får en samlet vurdering av de prosjektene som er gjennomført og de som er i planleggingsfasen.

Reindrifftsforvaltningen har lansert en ny hjemmeside der de digitale reindrifftskartene er en del av Web-løsningen.

Fra Reindrifftsens utviklingsfond er det overført 2 mill kroner til samisk utviklingsfond.

Landbruksdepartementet har satt ned et utvalg for å foreta en gjennomgang av kvinners stilling i reindrifften. Formålet er å utvikle en mer fornyet og mer målrettet likestillingspolitikk i reindriffts-næringen med siktemål å legge til rette for mer deltagelse og medvirkning fra kvinner.

I arbeidet med å tilrettelegge, forenkle og effektivisere tilskuddsbehandlingen har Reindrifftsforvaltningen medvirket til de vesentlige omleggingene som har funnet sted.

I forhold til næringen er det sendt ut forskrifter både på norsk og samisk. Reindrifftsforvaltningens daglige samtaler med utøverne, enten på fjellet eller på kontorene, er en viktig arena for kommunisering av gjeldende politikk.

Reindrifftsforvaltningen har i 2003 utarbeidet et nytt personalreglement med tilhørende rettleder og mal for tilsettingsprosedyrer. Forvaltningen har videreført arbeidet med sikte på å nå målende i kompetanseplanen for forvaltningen.

### *Budsjettforslag 2005*

For å tilpasse tallet på rein til beiteressursene og ved det styrke bærekraften i reindrifften i Finnmark, skal reindrifftsforvaltningen prioritere arbeidet med å få fastsatt høyeste reintall for distriktene i Øst-Finnmark reinbeiteområde, samt følge opp Reindrifftsstyrets vedtak om høyeste reintall for sommerbeitedistriktene i Vest-Finnmark reinbeiteområde. I den sammenheng blir det vist til at det etablerte prosjektkontoret skal arbeide for en effektivisering av de avtalene som er fremforhandlet med reindrifftsutøverne. Selve etableringen av Reindrifftas resurssenter ble startet høsten 2004. Senteret organiseres som et prosjekt tilknyttet Reindrifftsforvaltningen. Reindrifftsforvaltningen skal medvirke til å sikre at senteret framstår som et servicesenter for reieiere som ønsker seg ut av næringa og som søker alternative inntekter.

Videre skal forvaltningen legge til rette for å få ferdigstilt de øvrige rammebetingelsene i Finnmark.

I forbindelse med Stortingets behandling av reindrifftsavtalen for avtaleåret 2004/2005 ble det sterkt understreket at man må sørge for at det fastsatte reintallsmålet blir nådd, jfr. Innst. S nr 242 (2003-2004): ”Etter at høstens slakting er gjennomført, vil det være nødvendig å ta en ny vurdering om de iverksatte tiltakene er tilstrekkelige for å redusere reintallet. Dersom andre

*virkemidler kreves for å nå dette målet, må det vurderes å innføre kvotebegrensninger for den enkelte reineier”.*

Landbruksdepartementet ser med stor uro på det høye tallet på rein som man nå har i deler av Finnmark. Gode vintrer med stor kalvetilgang og god kondisjon på reinen, samt en noe vanskelig markedssituasjon, har gjort tilpassinga av reintallet til en større utfordring enn hva som først ble lagt til grunn. Landbruksdepartementet ser det som avgjørende viktig å bringe reintallet i balanse med beiteressursene, og vil følge utviklingen nøye for slaktesesongen 2004/2005. Den prosessen som er satt i gang er basert på frivillig tilpassing av reintallet. Dersom det skulle vise seg at dette ikke fører fram i tilstrekkelig grad, vil tilpassingen måtte skje med hjemmel i reindrifftslovens bestemmelser om tvangstiltak. Landbruksdepartementet vil i så fall komme tilbake til Stortinget med dette spørsmålet.

For å ha nødvendig kontroll med beiteressurssituasjonen i Finnmark, skal Reindrifftsforvaltningen sikre at de påkrevde grunnlagsdata blir innhentet.

Reindrifftsforvaltningen skal fortsette å etablere nettverk og allianser til andre offentlige organ og gjøre disse kjent med reindriffts behov for sammenhengende areal, samt konsekvensene for reindrifften av ulike tiltak innenfor reinbeiteland. Videre skal forvaltningen arbeide for å få dokumentert reindrifften sin arealbruk og gjøre denne kjent for kommuner og fylker.

Reindrifftsforvaltningen skal være en aktiv pådriver i forhold til endringer av lover og forskrifter som styrer arealbruken. Videre skal forvaltningen satse på økt kompetanse i forhold til gjeldende regelverket både blant egne tilsette og blant reindrifftsutøverne. Reindrifftsforvaltningen skal arbeide videre med å få verdiklassifisert reindriffts arealer, samt arbeide for at de reiterende distriktsplanene blir ferdigstilt.

Reindrifftsforvaltningen skal være en bidragsyter for økt verdiskaping i reindrifften. I samarbeid med næringens organer og andre aktører skal forvaltningen bidra til at de økonomiske ressursene over reindrifftsavtalen nyttes på en formålstjenlig måte som gir størst effekt og verdiskaping. I sammenheng med dette skal forvaltningen arbeide for at virkemidlene fra Reindriffts utviklingsfond og Verdiskapingsprogrammet for reindrifft blir satt i en sammenheng, slik at effekten av de to ordningene blir størst mulig. Videre skal forvaltningen arbeide for å legge til rette for en positiv samhandling mellom reindriffts næringen, Innovasjon Norge og egen forvaltning i gjennomføringen av verdiskapingsprogrammet.

Arbeidet for å styrke kvinne- og familierettede tiltak kom i gang i 1999. Ordningen ble evaluert i 2004. Videre ble det i 2004 foretatt en gjennomgang av kvinnenenes stilling i reindrifften. I samråd med departementet skal forvaltningen følge opp forslagene i evalueringen og i gjennomgangen av reindrifftskvinnenenes stilling.

Reindrifftsforvaltningen skal medvirke til at tilskuddsordningene blir nyttet systematisk for å oppnå en større verdiskaping gjennom enklere og bedre regelverk. I 2005 skal Reindrifftsforvaltningen sørge for å videreføre arbeidet med å legge til rette for elektroniske selvbetjeningsløsninger i forvaltningen, systemutvikling og gi innspill til forenklinger i de økonomiske virkemidlene over reindrifftsavtalen. Videre skal forvaltningen arbeide for å sikre rask og lik behandling av de enkelte utøverne i de ulike reinbeiteområdene. Som en del av kontrollarbeidet skal forvaltningen fortsette å telle rein i de ulike reinbeiteområdene, og da prioritere reinbeiteområdene i Finnmark. Ved større avvik mellom telling og utøvernes egen rapportering skal det settes inn tiltak. Reindrifftsforvaltningen skal delta aktivt i arbeidet med å utvikle konfliktforebyggende tiltak i forhold til andre næringsinteresser. En må for eksempel sørge for at konfliktene blir redusert mest mulig gjennom vilkår og rettleidelse i de tilfellene der gjerdebygging og bruk av motoriserte hjelpemidler er nødvendig.

Dokumentasjon av reindriffts arealbruk og sine rettigheter er avgjørende for næringen sin fremtid. Nettverk og allianser til andre offentlige organer skal gjøres kjent og øke aksepten for

reindriften sitt nærvær. Videre er det stilt krav om nær kontakt mellom næringens representanter og Reindrifftsforvaltningen for å opparbeide tillit og forståelse. Et slikt samarbeid er avgjørende for å nå målet om en bærekraftig utvikling.

Reindrifftsforvaltningen skal være en virksomhet som utnytter sine ressurser på en effektiv måte, og som gjennom forvaltning og rådgivning sikrer brukerne effektive tjenester.

Reindrifftsforvaltningen skal videreføre innsatsen mot utvikling av personal- og lønnspolitikk, kompetanseoppbygging, organisasjonsutvikling, økonomistyring, ledelsesutvikling, interne driftsoppgaver samt IKT. I forhold til kompetanseoppbygging skal forvaltningen særlig prioritere opplæring av de tilsatte i samisk språk.

### **Kap. 1149 Verdiskapings- og utviklingstiltak i landbruket. Tilskudd til Landbrukets utviklingsfond (LUF)**

Det har de siste årene vært overført 2 mill. kr til Samisk utviklingsfond over jordbruksavtalen. Denne bevilgningen videreføres også i 2005.

### **Kapittel 1151 Til gjennomføring av reindrifftsavtalen**

		(i 1000 kr)		
Post	Tiltak	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
51	Tilskudd til Utviklings- og investeringsfondet	30 900	36 500	33 500
72	Tilskudd til organisasjonsarbeid	5 600	5 600	5 800
75	Kostnadssenkende og direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	55 720	51 100	53 900
79	Velferdordninger		1 800	1 800
82	Kostnader vedrørende radioaktivitet i rein	5 820		
<b>Sum</b>		<b>98 041</b>	<b>95 000</b>	<b>95 000</b>

Kapittelet omfatter bevilgninger til gjennomføring av reindrifftsavtalen, samt bevilgning for dekning av kostnader i forbindelse med radioaktivitet i reinkjøtt. Reindrifftsavtalen er, ved siden av reindrifftsloven, det viktigste operative redskapet for å følge opp målene og retningslinjene i reindrifftspolitikken. Her fastsettes bruken av de økonomiske virkemidlene, bl.a. ut fra reindrifftslovens intensjoner og bestemmelser. For nærmere omtale av mål og strategier i reindrifftspolitikken vises det til St. prp. nr. 65 (2003-2004) og Innst. S. nr. 242 (2003-2004) *Om reindrifftsavtalen 2004-2005, om dekning av kostnader vedrørende radioaktivitet i reinkjøtt, og om endringer i statsbudsjettet for 2004.*

## Miljøverndepartementet

(i 1000 kr)

Kap.	post	Benevnelse	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
1429	50	Tilskudd til samisk kulturminnevernarbeid	2 000	2 000	2 000

### **Kap. 1429, post 50 Tilskudd til samisk kulturminnevernarbeid**

Miljøverndepartementet viderefører ordningen med tilskudd til samisk kulturminnevernarbeid. Tilskuddsordningen skal ivareta overordnede kulturminnefaglige hensyn i arbeidet med samisk kulturminner og kulturmiljøer. Midlene skal i hovedsak nyttes til vedlikeholds- og restaureringsarbeid. Det er foreslått at 2 mill. kr skal avsettes til formålet i 2005. Midlene stilles til disposisjon for Sametinget gjennom tildelingsbrev fra Miljøverndepartementet.

Miljøverndepartementet delegerte i 2001 myndighet etter kulturminneloven til Sametinget. Sametinget fikk med dette i en midlertidig prøveordning på 3 år forvaltningsansvaret for samiske kulturminneinteresser. Prøveordningen ble evaluert av NIBR i 2003 og er ytterligere forlenget ut 2004.

## Utenriksdepartementet

Utenriksdepartementet bevilger midler til samiske formål over følgende kapitel:

Kap.	post	Tiltak
116	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner
163	71	Humanitært bistand og menneskerettigheter

I tillegg er det bevilget midler til samiske formål over følgende kapitel:

Kap.	Post	Tiltak
197	70	Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak

### **Kap. 116, post 70 Tilskudd til internasjonale organisasjoner**

Over kap. 116, post 70 Tilskudd til internasjonale organisasjoner gis det bl.a. støtte til ”Urfolks deltakelse i Arktisk råd m.v.”. Formålet med bevilgningen er å gi tilskudd til urfolksrepresentanters deltagelse i internasjonalt samarbeid i nordområdene på områder der deres interesser er særlig berørt, samt å styrke deres forutsetninger for å delta i denne type samarbeid. Bevilgningen er i første rekke benyttet til tilskudd til Samerådets og den russiske urfolksorganisasjonen RAIPONs deltakelse på Arktisk Råds møter m.v. Samarbeidet i Arktisk Råd omfatter alle de 8 arktiske statene Canada, Danmark, Finland, Island, Norge Sverige, Russland og USA. Ett hovedmål med dette sirkumpolære samarbeidet er å utvikle miljø-samarbeid og fremme bærekraftig utvikling i de arktiske områder. Det legges fra norsk side stor vekt på betydningen av de arktiske urfolkenes deltakelse i Rådet der Samerådet, som én av seks urfolksorganisasjoner, har status som permanente deltakere. Urfolkssekretariat, Indigenous Peoples Secretariat som er lokalisert i København, bistår urfolkenes deltakelse i Rådet. Bevilgningen har i perioden 2001-2004 vært kr 400 000 pr. år. Det antas at bevilgningen for 2005 vil ligge på samme nivå.

### **Kap. 163, post 71 Humanitær bistand og menneskerettigheter**

Det er opprettet et kompetansesenter for urfolksrettigheter i Kautokeino på grunnlag av et forslag i St.meld. nr. 21(1999-2000) Handlingsplan for menneskerettigheter. Kompetansesenterets virksomhet finansieres av Kommunal- og regionaldepartementet og Utenriksdepartementet. Det forventes at støtten til kompetansesenteret skal videreføres i 2005 på samme nivå som tidligere.

### **Tilskudd til internasjonalt arbeid**

Utenriksdepartementet vil som tidligere vurdere søknad fra Sametinget om støtte til deltakelse i FN og annet internasjonalt arbeid.

## Justisdepartementet

Kap.	post	Tiltak
400	01	- Forskningsprosjekt om samiske sedvaner og rettsoppfatninger utenfor Finnmark fylke - Samerettsutvalget
440	01	Midler til politidistrikter med kommuner i forvaltningsområdet for samiske språk
470	72	Tilskudd til Rettshjelpskontoret for Indre Finnmark

### **Kap. 400 Justisdepartementet, post 01 Driftsutgifter**

#### *Forskningsprosjektet samiske sedvaner og rettsoppfatninger*

Forskningsprosjektet samiske sedvaner og rettsoppfatninger er et tverrfaglig forskningsprosjekt med målsetning om å redegjøre for samiske sedvaner og rettsoppfatninger som har gjort eller gjør seg gjeldende i forhold til retten til og bruken av land og vann i samiske områder. Prosjektet er delt i to faser og er nå inne i fase II, samiske sedvaner og rettsoppfatninger i områdene sør for Finnmark. Fase II av prosjektet ledes av det gjenoppnevnte samerettsutvalget, som har sitt mandat knyttet til de samme områdene. Resultatene fra fase I, samiske sedvaner og rettsoppfatninger i Finnmark fylke, er publisert som NOU 2001: 34. Det er satt av 2 mill. kr til prosjektet i perioden 2002 til 2004. Justisdepartementet vil avklare de formelle, faglige og økonomiske forutsetningene for forskningsprosjektets slutfase i løpet av høsten 2004.

#### *Samerettsutvalget*

I 2004 har Justisdepartementet bevilget 4,08 mill. kr til Samerettsutvalget på kap. 400, post 01, hvorav 2 mill. kr er øremerket forskning. Utvalgets ramme for 2005 vil bli fastsatt primo januar 2005.

### **Kap. 440 Politidirektoratet - Poli- og lensmannsetaten, post 01 Driftsutgifter**

På kap. 440, post 01 har det i flere år vært stilt midler til disposisjon for politidistrikter med tospråklig befolkning (samisk/norsk). Midlene administreres av politimesteren i Troms i henhold til egen instruks. Målsettingen er å motivere til økt kunnskap om det samiske språk i politidistrikter med samisk befolkning. Politidistrikter som har merarbeid som følge av tospråkighet, kan derfor søke om tilskudd fra de avsatte midlene. Søknad om tildeling varierer fra år til år, avhengig av om de ansatte i politidistriktene melder om behov for opplæring. I 2004 er det avsatt 0,4 mill. kr til formålet. Tilsvarende beløp vil bli satt av i 2005.

### **Kap. 470 Fri rettshjelp, post 72 Tilskudd til spesielle rettshjelpstiltak**

Rettshjelpskontoret Indre Finnmark ble opprettet i 1997, og det understrekes i prosjektbeskrivelsen at "store deler av befolkningen her er samer som er en minoritetsgruppe med særlige problemer, både språklig og geografisk. Behovet for rettshjelp må i denne gruppen regnes som ekstra stort". Det er dårligere advokatdekning i området enn på landsbasis. Dette er også noe av bakgrunnen for driften av kontoret.

Justisdepartementets tilskudd for 2004 til Rettshjelpskontoret Indre Finnmark er ca. 1,25 mill. kr. Det tas sikte på å tildele et tilsvarende beløp (prisjustert) i 2005.

Antall henvendelser til Rettshjelpskontoret Indre Finnmark ble kraftig redusert i 2002 etter at Stortinget besluttet at kontoret ikke lenger skal gi gratis rettshjelp til alle, men følge retningslinjene for fri rettshjelp, jf. Innst. S. nr. 181 (1999 - 2000) til St.meld. nr. 25 (1999-2000) Om fri rettshjelp. Sametinget ytret ønske om å ta hånd om bevilgningen til Rettshjelpskontoret Indre Finnmark. Dialogen mellom Justisdepartementet og Sametinget er i denne forbindelse stilt i bero etter at det ble gitt nye retningslinjer for driften av kontoret. Disse er både tilpasset rettshjelpslovens regler samtidig som de søker å ivareta de særskilte behov som gjør seg gjeldende hos den samisktalende befolkningen og behovet for ubyråkratiske rutiner for behand-

ling av søknader om fri rettshjelp. Etter at de nye retningslinjene ble innført har saksmengden ved kontoret tatt seg opp igjen. Kontoret hadde 171 saker til behandling i 2003. Det ble gitt muntlig rådgivning ved 187 saker. Det ser ut til å bli en ytterligere økning i antall henvendelser til Rettshjelpskontoret Indre Finnmark i 2004. Både Sametinget og Justisdepartementet er fornøyd med denne utviklingen."

## Juolludeamit sámi ulbmiliidda

Sápmelaččat leat njealji stáhta eamiálbmot ja unnitlohku, ja sis lea dárbu ja vuoigatvuohta erenoamáš árvui sihke riikkaidgaskasaš ja riikka álbmotrievtti mielde. Norggas lea erenoamáš ovddasvástádus ovddidit sámi giela, kultuvrra ja eallinlági. Vuodđolága § 110 a geatnegahtta stáhta eiseváldiid fuolahit sámi álbmogii vejolašvuođa nannet ja ovddidit gielas, kultuvrras ja servodateallimis.

Giella- ja guovludepartementtas lea ovddasvástádus ovttahttit stáhta sámepolitihka. Departementtaid suorgeovddasvástádusprinsihppa gusto buot fágasurggiide, ja departementtain lea ovddasvástádus čuovvolit sámepolitihka iešguđet ge suorggis. Dát gullá maiddái daidda ortnegiidda maid Sámediggi hálddaša.

Dánna diehtočállošiiin dáhttu ráđdehus oanehaččat ja oppalaččat čilget iešguđet departementtaid 2005` juolludanevttohusaid sámi ulbmiliidda. Dát diehtočálus lea almmuhuvvon maiddái 1999:s (johtočálus H-12/98), 2000:s (H-29/99), 2001:s (H-13/00), 2002:s (H-32/01), 2003:s (H-11/02) ja 2004:s (H-22/03). Dán jagi gihppagis leat maiddái juolludeamit mat eai leat ovdal leamaš ja danne ii sáhte buot loguid buohtastahttit diimmá loguiguin.

Sámediggi.....	2
Oahpahus- ja dutkandepartementa .....	3
Kultur- ja girkodepartementa .....	6
Giella- ja guovludepartementa .....	8
Dearvvašvuodadepartementa .....	13
Mánáid- ja bearašdepartementa.....	14
Eanandoalodepartementa .....	16
Birasgáhtendepartementa .....	20
Olgoriikkadepartementa .....	21
Justisdepartementa .....	22

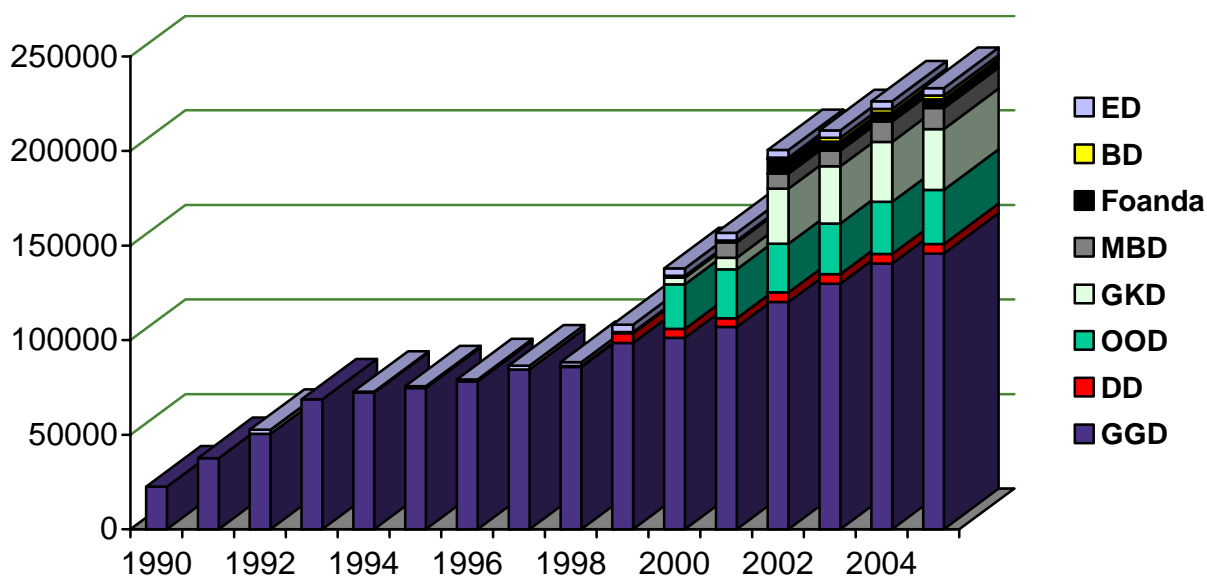
### Juolludeamit sámi ulbmiliidda (1 000 kr)

	Rehketdoallu 2003	Salderejuvvon bušeahhta 2004	Evttohus 2005	Pst. rievdadus 2004-2005
Oahpahus- ja dutkandepartementa	183 919	173 247	183 841	6,1
Kultur- ja girkodepartementa	41 479	44 653	58 282	30,5
Giella- ja guovludepartementa	137 483	146 050	152 330	4,3
Dearvvašvuodadepartementa	17 700	23 700	29 000	22,4
Mánáid- ja bearašdepartementa	8 113	10 716	11 080	3,4
Eanandoalodepartementa	143 681	144 797	149 497	3,2
Birasgáhtendepartementa	2 000	2 000	2 000	0,0
Olgoriikkadepartementa	1 600	1 600	1 600	12,5
Justisdepartementa	5 980	6 280	1)	-
Ollislaš juolludus	540 333	553 043	587 830	6,3
Sámeálbmot foanda	5 072	4 650	4 650	0,0
Submi	545 405	557 693	592 480	6,2

1) Ollislaš juolludus sámi ulbmiliidda ii leat mearriduvvon. Justisdepartementa boahhtá 2004` čavčča mielde čielggadit Sámi vieruiduvvat ja riekteoainnut- dutkanprošeavtta loahpaheami formálalaš, fágalaš ja ekonomalaš eavttuid. Sámi vuoigatvuođalávdegotti rámma mearriduvvo ođđajagimánu 2005` álggus.

## Sámediggi

2005:s boahdá Sámediggi bušeahttaárvalusa mielde, hálddašit sullii 234 mill kr sámi ulbmiliidda. Dát lea sullii 7 mill kr lassáneapmi 2004 ektui (3,1 pst). Sámedikki vuosttaš olles doaibmajahki lei 1990, ja dalle lei Sámedikki bušeahtta 31,7 mill kr. Ovdáneapmi čuovvu eiseváldiid ulbmiliid addit Sámediggái stuorát váikkuhanfámu ja válldi sámiid guoskevaš áššiin.



Sámediggi lea ovdal ee. ožžon ovddasvástádusa juohkit doarjagiid sámi organisašuvnnaide, kultur-, ealáhus- ja giellaulbmiliidda, ja olu iešguđet fágadepartementtaid doaimmat main lea erenoamáš mearkkašupmi sámi kultuvrii, leat sirdojuvvon Sámediggái. Mánjel go sámeláhka dohkkehuvvui, de lea eaktuduvvon ahte Sámedikkis galgá leat mearkkašahti iešráddenriekti ja váikkuhanfápmu dain gažaldagain.

Sámedikkis lea dihto hálldahuslaš áššiid hálldašanovddasvástádus, nugo Sámediggeválggaid ja iešguđetlágán almmolaš orgánaid ovddasteddjiid nammadeami oktavuodas. Sámedikkis lea dasa lassin válldi ja váikkuhanfápmu go oassálastá ja go ovddastuvvo iešguđet ge lánvegeottiin, stivrrain ja ráđiin. Earet dan válldi mii Sámedikkis lea sámelága bokte, de lea Sámedikkis maiddái válldi boazodoallolága, oahpahušlága ja kulturmuitalága olis.

Sámediggi oaččui 1999:s lobi spiehkastit juolludusnjuolggadusa § 4:s bruttobušetterema birra ja oažžu olles juolladusas Gielda- ja guovluddepartementtas ovttá 50-poastta bokte. Seammaláhkái juolluduvvojit Mánáid- ja bearašdepartementta, Oahpahuš- ja dutkandepartementta, Kultur- ja girkodepartementta ja Birasgáhtendepartementta juolludusat 50-poasttaid bokte. Sámediggi oažžu danne erenoamáš iehčanas friddjedis resursahálldašanovddasvástádusa. Sámediggi juohká juolludusa dievasčoahkkimisttis skábmanánu jus Stuoradiggi dohkkeha bušeahtta. Sámediggi juohká juolludusa iežas vuoruhemiid vuodul daid eavttuid mielde mat leat biddjojuvvon Stuoradikki bušeahtamearrádusas.

Sámediggi dieđiha doaimmas birra neahttasiiddus [www.samediggi.no](http://www.samediggi.no)

## Oahpahus- ja dutkandepartementa

(1000 kr)					
Kap.	Poasta	Doaimmat	Rehketdoallu 2003	Salderejuvvon bušeahhta 2004	Evttohus 2005
206	50	Sámi oahpahushálddašeapmi, Doarjja Sámediggái	26 689	27 589	28 569
222	01	Sámi oahpahushálddašeapmi, Doarjja Sámediggái	24 448	23 000	75 700 <sup>1)</sup>
	45	Stuora birggasoastimat ja mállasdoallan	-	-	1 000 <sup>2)</sup>
225	63	Vuođđoskuvlla ja joatkkaoahpahusa oktasaš doaimmabijut, Sámi oahpposuorgi	36 746	36 962	40 301
226	01	Vuođđoskuvlla ja joatkkaoahpahusa kvalitehtaovddideapmi, Erenoamáš doaimmagolut	2 500	2 000	2 000
232	01	Stáhtalaš skuvllat main lea joatkkaoahpahus, Doaimmagolut	53 511	52 000	3)
	45	Stáhtalaš skuvllat main lea joatkkaoahpahus, Stuora birggasoastimat ja mállasdoallan	1 223	2 530	
248	21	Oahpahusa sierra IKT-doaimmat, Erenoamáš doaimmagolut	4 000	1 500	2 500
274	01	Stáhtalaš allaskuvllat, Doaimmagolut	27 950		
	21	Stáhtalaš allaskuvllat, Erenoamáš doaimmagolut	6 002		
	45	Stáhtalaš allaskuvllat, Stuora birggasoastimat ja mállasdoallan	850		
	50	Stáhtadoarjja		30 196	33 771
Submi			183 919	173 247	183 841

1) 52,5 mill kr lea sirdojuvvon kap. 232.01:s.

2) Meroštallan

3) 2005:s ii leat evttohuuvvon juolludus kap. 232, 01 ja 45 poasttaid bokte. Dan kapihttala juolludus lea eanas muddui sirdojuvvon kap. 222:ii.

Dasa lassin juolluduvvojit ruđat sámi ulbmiliidda dáid kapihttaliid ja poasttaid bokte:

Kap.	Poasta	Doaimmabijut
263	50	Tromssa universitehta, Stáhtadoarjja
285	52	Norgga dutkanráđdi, Dutkanulbmilat

### Kap. 206 Sámi oahpahushálddašeapmi, poasta 50 Doarjja Sámediggái

Kapihtal ruhtada Sámi oahpahusossodaga doaimmagoluid, sámi ohppiid oahpponeavvuid buvttadeami ja ráhkadeami, ja oahpaheddjiid neavvuma geat oahpahit mánáidgárddiid, vuodđoskuvllaid ja joatkkaoahpahusa sámi ohppiid. Juolludus Sámediggái evttohuuvvo jotkojuvvot seamma dásis go 2004:s.

### Kap. 222 Stáhta vuoddo- ja joatkkaskuvllat ja vuoddoskuvlainternáhtat, poasta 01

#### Doaimmagolut

#### Sámi ohppiid vuodđoskuvllat

Dán kapihttala bokte juolluduvvo ruhta sihke sámi ulbmiliidda ja Longyearbyen skuvlii. Ruđat galget ee gokčat skuvlla ja internáhta doaimma Gaska-Norgga Sámskuvllas, Aarbortes, ja Snåase ja Málátvuomi suohkaniid oahpahus- ja internáhttabálvalusaid oastima. Juolludus galgá maiddáid gokčat heaittihuvvon internáhtaid ovddeš bargiid vuordinbálkká goluid. Suohkanšiehtemiid mielde gokčá stáhta Snåase ja Málátvuomi sámskuvllaid goluid. Duogázin dasa go stáhta jodiha Gaska-Norgga Sámskuvlla, ja dasa lassin addá sierra juolludusaid Snåase ja Málátvuomi suohkaniid sámi skuvllaide, lea ahte sámi mánat galget oažžut oahpahusvejolašvuodaid mat nannejit sámi giela ja kultuvrra. Prošeavtta "Lullisámi oahpahus ruovttuskuvllas" árvvoštallanraporta gárvana 2004 loahpas. Departementa máhccá fas sámi vuodđoskuvllaoahpahusa organiseremii ja stáhtalaš skuvla- ja internáhttadoaimmaid gažaldagaide.

### *Stáhta sámi joatkkaskuvllat*

Kapihttalii gullá ee. doarjja Sámi joatkkaskuvlii Kárášjogas ja Sámi joatka- ja boazodoallo-skuvlii Guovdageainnus. Skuvllat galget fállat joatkkaeahpu sámi nuoraide, ja 2005 rájes galget skuvllat maiddá viidáseappot ovddidit sámi giela ja kultuvrra gáiddusoahpahusa ja guovllu ealáhusovddideami ja sámi kultuvrra kurse- ja ovddidanbargguid. Ovttrasrádiid Sámedikki ja Finnmárkku Fylkkamánni oahpahusossodagaiguin, galget skuvllat maiddá oassálastit sámi álbmoga rávis olbmuid oahpahusa nannemis. Departementa bohtá váldit oktavuoda Finnmárkku fylkkagiieldain Ođastus 94` sámi joatkkaeahpahusa árvvoštallama čuovvoleami hárrái.

2005:s evttohuvvo sámi vuoddo- ja joatkkaskuvllaid juolludus seamma dássái go 2004:s.

### **Kap. 225 Vuoddoskuvlla ja joatkkaeahpahusa oktasaš doaibmabijut, poasta 63 Doarjja vuoddoeahpahusa sámegillii**

Doarjjaortnega ulbmil lea nannet suohkaniid ekonomalaš návccaid fállat oahpahusa sámegielas ja sámegillii, daid vuoigatvuodaid mielde mat bohtet ovdan oahpahuslága § 6-2:s ja 6-3:s. Doarjja addo maiddá nannet oahpaheddjiid sámi giela ja kultuvrra gelbbolašvuoda.

2003-04 skuvlajagi lei sullii 2 800 vuoddoskuvlaoahppis sámegieloahpahus mii lea 7 pst. sturrosaš lassáneapmi 2002-03 skuvlajagi ektui. Lohkanvirggiid lohku lea bisson oalle dássedit mañemus jagiid. 2004` giđa ledje joatkkaeahpahas 279 oahppi geat ožžo sámegieloahpahusa, 2003` giđa ledje 232 (Gáldu: GSI). Eatnasat sis ožžo oahpahusa fylkka-giielddalaš skuvllain.

2005` juolludus evttohuvvo jotkojuvvot seamma dásis go 2004:s.

### **Kap. 226 Vuoddoeahpahusa kvalitehtaovddideapmi, poasta 21 Erenoamáš doaibmagolut ja kap. 248 Oahpahusa sierra IKT-doaimmat, poasta 21 Erenoamáš doaibmagolut**

Oahpahus- ja dutkandepartementa lea addán doarjaga Sámediggái movttiidahttit sámi oahpahusa IKT geavaheami, erenoamážit sámi skuvlaneahta ja sámegiel digitála oahpponeavvuid ráhkadeami várás. Dasa lassin lea juolluduvvon doarjja pedagogalaš ovddidanprošeavttaide maid Sámediggi fuolaha, ja lullisámi guovllu gáiddusoahpahussii. Mañemus jagiid lea vuoddoskuvlii ráhkaduvvon sámegielalaš diagnostalaš lohkanáidogeahččaleapmi. Sámediggi lea fuolahán geahččalemiid skuvllaide main leat sámi oahppit. 2005:s evttohuvvo juolluduvvot 4,5 mill kr sámi ulbmiliidda dán guovtti bušeahttakapihttala bokte.

### **Kap. 263 Tromssa universitehta, poasta 50 Stáhtadoarjja**

Tromssa universitehtii juolluduvvui 2001:s ruhta guovtti stipendiáhtavirgái mat leat várrejuvvon sámi dutkamii. 2002 rájes lea juolludus biddjon universitehta bušeahttarámmii.

### **Kap. 274 Stáhtalaš allaskuvllat, poasta 50 Stáhtadoarjja**

Árv. S. nr. 12 (2002-2003) ja St. dieđ. nr. 34 (2001-2002) *Kvalitehtaodastus Sámi alit oahpu ja dutkama birra* meannudettiin, doarjju Stuoradiggi sámi oahpahusa ja dutkama viidáset nannema. Ráđdehusa ulbmil lea ee. nannet sámi alit oahpu ja dutkama oppalaččat ja buoridit sámegielat studeantaid rekruterema. Lea mávssolaš buoridit máhtu sámi servodatdili ja sámi giela ja kultuvrra birra.

Sámi allaskuvla lea Stuoradikki meannudeami vuodul St. dieđ. nr. 34 (2001-2002) oktavuodas, evttohan guhkilmas plána dasa movt ásahusa heivešii nuppástuhttit dieđalaš allaskuvlan. NOKUT ferte akrediteret Sámi allaskuvlla dieđalaš allaskuvlan. Dát mearkaša ahte allaskuvla ferte deavdit daid gáibádusaid mat ovdanbohtet universitehta- ja allaskuvlálaga ja priváhta allaskuvlálaga akrediteren-, árvvoštallan- ja dohkkehusjuolggadusaid §

7.4:s. Allaskuvla ferte ee. oažžut dohkkehuvvot vuoigatvuoda addit doavttirgráda. Diedalaš allaskuvlla dohkkeheapmi mearriduvvo gonagaslaš resolušuvnna bokte.

Davviriikkaid ministtarráđđi lea mearridan ahte buot davviriikkalaš instituhtat galget sirdojuvvot iešguđet ruovtturiikkaide ja ahte dat ožžot eanet ovddasvástádusa ruhtadit instituhtaid. 2005 ja 2007 gaska unnidišgoahtá Davviriikkaid ministtarráđđi Davviriikkaid Sámi Instituhta ruhtadeami. Norgga ruhtadeapmi instituhtii lassána Oahpahus- ja dutkandepartementta bušeahta bokte. Instituhtii lea evttohuvvon juolluduvvot 1,2 mill kr 2005:s. Oahpahus- ja dutkandepartementta mihttu lea ahte Davviriikkaid Sámi Instituhta fágalaš doaibma organiserejuvvo Sámi allaskuvlla vuollái. Ulbmil lea ee. oččodit sámi guovllu oppalaš oahpahus- ja dutkanáŋgiruššama goabbatbeallásaš nannema.

Ráđdehus evttoha stuoridit Sámi allaskuvlla bušeahttarámma 500 000 kruvnnoin sámi alitoahpu oahppogirjjiid almmuheami várás.

St. died. nr. 34:s (2001-2002) *Kvalitehtaodastus Sámi alit oahpu ja dutkama birra*, namuhuvvo lullisámi giela ja kultuvrra ja julevsámegiela nanusnuhttin. Davvi-Trøndelága allaskuvla lea máŋga jagi ožžon 300 000 kr sturrosaš sierra juolludusa lullisámegiela ja kultuvrra várás. Juolludus joatkašuvvá 2004:s. 2005` stáhtabušeahtas árvala Ráđdehus juolludit Budeaju allaskuvlii ja Davvi-Trøndelága allaskuvlii 300 000 kr goabbáinai nannet ja ovddidit julevsámegiela ja lullisámegiela fágasurggiid.

### **Kap. 285 Norgga dutkanráđđi, poasta 52 Dutkanulbmilat**

Sámi dutkan oažžu doarjaga kap. 285 poasta 52 bokte. Doarjja addo vuosttažettiin Sámi dutkanprográmma (2001-2005) bokte. Prográmma ruhtaduvvo eanas muddui Oahpahus- ja dutkandepartementta ruđaiguin ja Gielda- ja guovludepartementa juolluda oasi. Prográmma, mas leat sihke humanisttalaš ja servodatdiedalaš suorggit, galgá doarjut gelbbolašvuodaloktema, rekruterema ja movttiidahtit fágaidgaskasaš ja máŋgaásahuslaš ovtasbargui. Sámeigiela ovddideapmi diedagiellan deattuhuvvo erenoamážit. 2004:s ruhtadii prográmma oktiibuot 37 proševtta mat ledje sihke humanisttalaš ja servodatdiedalaš dutkanproševttat. Sullii viđádasoassi proševttain oaččui smávit juolludusaid gaskkusteapmái, mii čuovvu prográmma gaskkustanáŋgiruššama prográmmaáigodaga loahpahettiin. Prográmma áŋgiruššá erenoamážit nisssonolbmuid rekruteremis. 2004:s juolluduvvojedje studeantastipenddat logi nisssonolbmui ja ovtta dievdoolbmui, doavttirgrádstipenddat guđa nisssonolbmui ja guovtti dievdoolbmui ja poastadoavttirstipenda ovtta nisssonolbmui. Sullii 6,7 mill kr 2004` poastajuolludusas golahuvvo prográmmii. Prográmmaruđat bisuhuvvojit vuordimis seamma dásis 2005:s.

Kap. 285 poasta 52 juolludus lea maiddái golahuvvon sámi proševttaide Dutkanráđi eará áŋgiruššansurggiin, ee. KUNSTI-prográmma, Dutkanráđi giellateknologalaš prográmma, gullelaš prošektii. Oahpahus- ja dutkandepartementta kap. 285 poasta 52 ja Dutkan- ja ođasmahtinfoandda kap. 286 poasta 50 ruhtadit KUNSTI-prográmma. Dát foanda ruhtada maiddái eamiálbmotproševtta mas globaliserema áŋgiruššama sámi bealli deattuhuvvo.

### **Guovdageainnu diedavisti**

Oahpahus- ja dutkandepartementa vuoraha Guovdageainnu ođđa diedavisti huksenbarggu. Ođđa vistti vejolaš geavaheadjit leat Sámi allaskuvla, Sis-Finnmárkku studeantaovttastus, Sámi erenoamáš pedagogihkalaš doarjja, Davviriikkaid Sámi Instituhta, Sámedikki oahpahusossodat, Sámedikki giellaossodat, Eamiálbmotvuoigatvuodaid gelbbolašvuodaguovddáš ja Sámi arkiiva. Ulbmil ođđa visttiin lea čohkket sámeigielalaš doaimmaid ja sámi diedalaš doaimmaid stuorát birrasii. Statsbygg galgá lágídit ođđa vistti. Ovttasráđiid geavaheadjiiguin lea programerenproseassa ja doaibmaanálisa čađahuvvon. 2004:s lea maiddái lágíduvvon plánen- ja hábmengilvu ja arkiteakta lea välljejuvvon.

## Kultur- ja girkodepartementa

(1000 kr)

Kap.	Poasta	Doaibmabijut	Salderejuvvon		Evttohus 2005
			Rehketdoallu 2003	bušeahtta 2004	
320	53	Sámi kulturulbmilat	30 244	31 734	32 113
320	73	Nuortasámi dávvirvuorká		1 300	12 000
326	78	Sámi giellateknologiija			500
329	01	Sámi arkiiva			700
335	75	Doarjja sámi aviissaide	11 235	11 619	12 969
Submi			41 479	44 653	58 282

Dasa lassin juolluduvvojit ruđat sámi ulbmiliidda čuovvovaš bušeahttakapihttaliid bokte:

Kap.	Poasta	Doaibmabijut
326	01	Giella-, girjjálalašvuohta- ja girjerájusulbmilat (Našovnnabibliotehka)
334	72	Guovddášdoaibmaásahusat

### Kap. 320 Dábálaš kulturulbmilat, poasta 53 Sámi kulturulbmilat

2002` stáhtabušeaha rájes sirdojuvvojit iešgudetlágán sámi kulturulbmiliid juolludusat Sámediggái ovttá poastta bokte. Poasta gokčá doarjagiid sámi sierrabibliotehkii, johtti girjerájusbálvalussii, sámi dáiddárstipenddaide, sámi dáiddaásahusaid čájáhusbuhtadeapmái, báikenameanevvoahkii ja sámi giellalága čadaheapmái, sámi museaide, sámi musihkkafestiválaide ja Beaivváš Sámi Teáhterii. 2005 rájes evttohuvo ovttasráđiid Sámedikkiin ja Riikaarkivárain 0,7 mill kr sámi arkiivii dán poastta bokte sirdojuvvot stáhtalaš Arkiiva-doaimmahakii.

### Kap. 320 Dábálaš kulturulbmilat, poasta 73 Našovnnalaš kulturviesut

Nuortasámi dávvirvuorká Njávdamis lea organiserejuvvon prošeaktan maid Sámediggi ja Máttá-Várjjaga giella ruhtadit. Sámediggi lea válljen Nuortasámi dávvirvuorkká Njávdamis sámi duhátjagibaikin. Sámediggi nammadii dávvirvuorkká stivrra 2004:s. Kultur- ja girkodepartementa lea juolludan oktiibuot 30 mill kruvno odđa dávvirvuorkávistti huksemii. Ovdalaččas lea juolluduvvon 3,8 mill kruvno. Dávvirvuorkká prošekteren álggahuvvo 2004` čavčča ja huksemat vurdojuvvojit álggahuvvot 2005` geasi. 2005` juolludusas našovnnalaš kulturvisttiide evttoha Kultur- ja girkodepartementa 12 mill kruvno viidásetprošekteremii ja huksemii. Dalle báhcá vel 14,2 mill kruvno huksendoarjjan boahttevaš jagiide.

### Kap. 326 Giella-, girjjálalašvuohta ja girjerájusulbmilat, poasta 01 Sámi bibliografiija

Našovnnabibliotehkas lea 1993 rájes leamaš sámi bibliografiija váseidin doaibman. Earret sámegiellamateriála, de lea maiddái girjjálalašvuohta eará giellaide, buot sámi guoskevaš fágasurggiin ja fáttáin váldon fárrui. Ulbmil lea oktasaš davviriikkalaš bibliografiija. Dássožii lea sámi bibliografiija almmuhuvvon deaddiluvvon hámis golmma háve, ja dan sáhtá maiddái dábuhit elektrovnnalaš dokumentan.

### Kap. 326 Giella-, girjjálalašvuohta ja girjerájusulbmilat, poasta 78 Iešgudet lágán fásta doaimmat

Sámi giellateknologiija ovddideami várás, juolluda Kultur- ja girkodepartementa 1,5 mill kruvno golmmá jagi badjel sámegiell dárkkistanprográmma ráhkadeapmái maid Sámediggi jođiha. 2005:s evttohuvo juolluduvvot 0,5 mill kruvno dán ulbmilii.

### Kap. 334 Filbma- ja mediaulbmilat, poasta 72 Guovddášdoaibmaásahusat

Eaktuduvvo ahte Davvi-Norgga filbmaguovddáš OS doarju unnimusat ovttá sámi filmma buvttadeami jahkásaččat jus galgá oažžut doarjaga kap. 334 Filbma- ja mediaulbmilat, poasta 72 Guovddášdoaibmaásahusat bokte.

**Kap. 335 Preassadoarjja, poasta 75 Doarjja sámi aviissaide**

Sámi aviissaide doarjja juolluduvvo kap. 335 Preassadoarjja, poasta 75 Doarjja sámi aviissaide vuolde. Sámi aviissat leat ožžon stáhtadoarjaga 1979 rájes, 1987 rájes sierra bušeahhtapoastta bokte. Doarjjaortnet lea regulerejuvvon njukčamánu 17.b. 1997` sámi aviissaide doarjaga njuolggadusain. Preassadoarjja lea vuosttažettiin ásahuvvon danne go preassas lea mearkkašupmi demokratiijja ja sátnefriddjavuoda bisuheamis. Dasto lea sámi aviissain deatlaš mearkkašupmi sámi čállingiela seailuheamis ja ovddideamis. 2004:s juolluduvvui dán poastta bokte 11,6 mill kr, mii lei 0,4 mill kr eanet go ovddit jagi. 2005 bušeahtta-áigodahkii evttohuvvo juolluduvvot 12,9 mill kr.

**Kap. 340 Girkolaš hálddahus, poasta 01, Doaibmagolut, poasta 71 Girkolaš ulbmiliid doarjja ja poasta 75 Oskkuoahpahus**

Doaibmajuolludusas mii addo Girkoráđđái kap. 340, poastta 01 bokte, gullá oassi máiddái Sámi girkoráđđái. Girkočoahkkin ásahii Sámi girkoráđi, ja ulbmilin lea leahket sámi girko-gažaldagaid guovddášgirkolaš orgánan.

Poastta 71 bokte Girkolaš ulbmiliid doarjja lea mánja jagi addon doarjja Norgga Biibbal-searváii oddasit jorgalit biibbalošiid sámegillii. Odđa testamentta jorgalus davvisámegillii gárvanii 1998:s. Seammás álggahuvvui bargu jorgalit boares testamentta davvisámegillii. 2005` juolludusevttohus dán poastta vuolde mii lea 1,2 mill kr, gusto eanas muddui dán bargui mii vuordimis bistá 10 jagi. Dán poastta bokte juolluduvvojit maiddá ruđat sámi guovlluid katekehtaid ja diakonaid bálká- ja doaibmagoluide.

Dan doarjagis mii juolluduvvo poasta 75 bokte Norgga girku oskkuoahpahusa várás, lea sámi álbmoga oahppofálaldaga ovddideapmi vuoruhuvvon ángiruššansuorgi. Davvi-Norgga searvegottiin ožžot mánja searvegotti main lea sámegielat álbmot 2004 rájes, stáhtadoarjaga čadahit viiddis ja vuogálaš oahpahusfálaldaga. 2005` bušeahttaárvalus lea mearkkašahhti lassáneapmi, ja bohtá mearkkašit stuorat ángiruššama maiddá sámi álbmoga guovdu.

**Kap. 341 Báhppagoddi, poasta 01 Doaibmagolut**

Oassin girku báhppabálvalusas, mii ruhtaduvvo kap. 341, poastta 01 bokte, lea maiddá sámi álbmoga girkolaš bálvalus. Dása gullet ee. Davvi-Hålogalánda bismágotti sámegielat báhpat, ja sierra lullisámi báhppa- ja diakonavirgi Nidaros bismágottis. Davvi-Hålogalánda lea maiddá bismágoddekapellána guhte bargá guovlluin gos sámit ássat biedgguid. Girkus lea maiddá dulkobálvalus masa gullet golbma dulkka 70 pst. virggis ja guokte dulkka 20 pst. virggis.

## Gielda- ja guovludepartementa

(1000 kr)

Kap.	Poasta	Doaibmabijut	Salderejuvvon		Evttohus 2005
			Rehketdoallu 2003	bušeahtta 2004	
540	50	Sámediggi	129 800	133 400	138 750
540	54	Vuoitu Sámeálbmotfonddas	5 072	4 650	4 650
541	70	Doarjja sámi ulbmiliidda	1 300	1 100	1 100
541	72	Sámi giella ja diehtjuohkin j ea	2 500	2 600	2 680
541	73	Boazodoalu riikkaidgaskasaš fága- ja gaskkustanguovddáš	-	-	750
542	1	Eamiálbmotvuoigatvuodaid gelbbolašvuodaguovddáš	2 261 <sup>1)</sup>	1 950	2 050
571	64	Árvvoštusdoarjja	-	7 000	7 000
Submi			142 133	150 700	156 980

1) Dasa lassin oaččui Eamiálbmotvuoigatvuodaid gelbbolašvuodaguovddáš 1,2 mill kr Olgoriikkadepartementtas. 2003:s golahii Eamiálbmotvuoigatvuodaid gelbbolašvuodaguovddáš 361 000 kr eambbo, danne go dihtorrusttegat ja elektrovnnalaš arkiivavuogádatoahpahus mielddisbuvttii vuorddekeahtes goluid. Guovddáš galgá golahit seamma mađi unnit 2004:s.

Dasa lassin juolluduvvojit ruđat sámi ulbmiliidda čuovvovaš bušehttakapihttaliid bokte:

Kap.	Poasta	Doaibmabijut
500	21	Sierra dutkan- ja čielggadandoaimmat
500	50	Norgga dutkanráđi dutkanprográmma
552	70	Našovnnalaš doaibmabijut guovlluovddideami várás, Interreg

### Sámepolitihka váldoulbmilat

Vuoddolága § 110a ja sámeláhka leat vuodđun ráđđehusa ulbmilii lágidit sámi álbmogii vejolašvuoda nannet ja ovddidit iežaset giella, kultuvrra ja servodateallima. Ráđđehusa ulbmilat bohtet muđui ovdan čuovvovaš mihttomeriin:

#### 1. Ovttahttit sámepolitihka ja ovdánahttit ovttasbargovugiid ja ráđđádallamiid

Dálá čadahuvvo sámi ja sámiide guoskevaš bargu ráđđehusa ulbmiliid mielde ollislaš sámepolitihka hárrái, mas sámit ieža Sámedikki bokte ja eará áigejuovdilis organisašuvnnaid bokte váikkuhit ja ovddidit eavttuid. Lea deatalaš ahte Sámediggi ja eará áigejuovdilis organisašuvnnaht bohtet árrat fárrui láhkabargoprosessaide ja sullasaš bargguide, vai sámi beroštumit vissásit ja duođas besset váikkuhit daidda doaimmaide ja mearrádusaide mat guoskkahit sámi beroštumiid.

Ráđđehus dáhttu ovdánahttit ráđđehusa ja Sámedikki ovttasbargovugiid, ja dáhttu čuovvolit álbmotrievttálaš geatnegasvuoda ráđđádallat sápmelaš eamiálbmogiin dohkálaš vuogi mielde. Lea deatalaš ahte ráđđehus ja Sámediggi bohtet ovttaide movt ovtta meannudit sámi beroštumiid guoskevaš áššiid. Sámediggi ja Gielda- ja guovludepartementa leat danne álggahan ságastallamiid mas lea ulbmilin gávnnahit njuolggadusaid dasa movt stáhtalaš eiseváldit ja Sámediggi galggaše ráđđádallat dain áššiin main lea njuolgga mearkkašupmi sápmelaččaide.

#### 2. Movttiidahttit geavahit sámegiela aktiivvalaččat eanet oktavuodain

Ráđđehussii lea erenoamáš deatalaš čalmmustahttit sámegiela, ja áigu láchit dili nu ahte sámegiella eambbo geavahuvvo maiddá almmolaš oktavuodain. Vuordámuš lea ahte almmolaš doaimmat lágidit čálalaš gulahallama sámegillii. Ráđđehusa mihttu leat almmolaš sámegielskovit, ja ahte sámi namat, báikenamat, čujuhusat jna registrerejuvvojit riehta. Sámegealgeavaheapmi dihtoroktavuodain lea hui deatalaš doaibmabidju sámegiela nannettiin. Danne mearridii Ráđđehus geassemánu 2003:s ahte stáhtalaš etáhtat galget árvvo-

štallat sámegeieldoarjaga dárbbuid vai fuolaha sámeigelgeavaheami go prográmmat/dihtorvuodut odastuvvojit. Ráđdehusa deataleamos ángiruššansurggiide boahteveaš jagiid gullá maiddá sámegeilla ja IT. Dát mearkkaša ee. ahte joatkit ovttasbarggu Sámedikkiin čadahit Sámedikki eSápmiplána ja eará IT gažaldagaid, SamIT (Sámegeilla ja IT gelbbolašvuodabása – [www.sámit.no](http://www.sámit.no)) ovddideami ja doaimma, davviriikkalaš ovttasbarggu ja vejolaččat ruđalaččat doarjut prošeavttaid mat leat mielde nanneme sámegeilla ealli giellan maiddá IT-máilmmis, vrd kap. 541, poasta 72.

Ráđdehus lea mearridan ahte buot departementtat galget válbmet iežaset láhka- ja njuolggadusjorgalanplána ovdal njukčamánu 1.b. 2005. Vai stáhtalaš etáhtat fuomášit jorgalandárbbu ja vai sámeigelgeavaheapmi dovddusnuvvá, de áigot departementtat juolludusreivviin iešguđet áigequodilis stáhtalaš organaide, čilget sámelága giellanjuolggadusaid geatnegasvuodaid. Stáhtalaš doaimmat ávžžuhuvvojit jorgalahttit njuolggadusaid ja almmuhusaid sámelága njuolggadusaid mielde ja maiddá almmustahttit daid.

Ovdal 2004` loahpa galget buot departementtaid ja Stáhtaministara kantuvrra dieđut leat sámegillii ODIN` sámegeielseidduin. Teaksta almmuhuvvo eanas muddui davvi-sámegillii, muhto ráđdehus boahá maid atnit julevsámegeilla ja lulli-sámegeilla.

2004` čavčča juolludii Kultur- ja girkodepartementa, Oahpahuš- ja dutkandepartementa ja Gielda- ja guovludepartementa 6 mill kruvnnu elektrovnnalaš teakstameannudeami sámi dárkkistanprográmma ráhkadeapmái. Dát teknologijja – grammatihkka- ja stávendárkkisteampi, sátnujuohkinprográmma js synonymasátnegirji – lea hui mávssolaš veahkkeneavvu sámegeilla ovdáneamis ja áittardeamis. Prošeavtta bohtosat galget leat ávkin buot sámegeilat dihtorgeavaheddjiide. Sámediggi galgá jođihit dán mánggajagi barggu, ja juolluda maiddá 5,3 mill kr prošeaktii.

### *3. Buoridit máhtu sámi dilálašvuodaid birra ja čalmmustahttit sámi kultuvrra lasi dutkama ja gaskkusteami bokte*

Ráđdehus oaivvilda diehtujuohkima ja máhtolašvuoda sápmelaččaid ja sámi kultuvrra birra, eastadit negatiiva guottuid sámiid ja sámi kulturovddideami guovdu. Ráđdehus dáhttu danne buoridit máhtolašvuoda sámi diliid birra. Sámi "ofelaš"- prošeavtta bokte dáhttu ráđdehus ollistit eará diehtujuohkindoaimmaid ja addit sámi nuoraide barggu juohkit dieđuid dáčča nuoraide sámi giela, kultuvrra ja servodateallima birra. Ofelaččat galget ee. galledit joatkkaskuvllaid miehtá riikka. Golbma sámi ofelačča nammaduvvojedje 2004` Riddu Riddu festiválas. Nuorat bohtet doaimmat ofelažžan jagi. Sii leat hálldahuslaččat čadnon Sámi allaskuvlii Guovdageainnus, mas lea ovddasvástádus praktihkalaččat čadahit prošeavtta. Gielda- ja guovludepartementa lea ruhtadan prošeavtta. Prošeakta jotkojuvvo 2005:s.

Ráđdehus dáhttu kártet dálá máhtu ja dutkama das manne negatiiva guottut sámiid ja sápmelašvuoda guovdu čuožžilit, ja movt dákkár guottuid sáhtá eastadit. Ráđdehus árvvoštalláálggahit viidáset DjO-doaimma dán suorggis, vrd. doaimmaplána rasismma ja vealaheami vuostá, mii ovddiduvvui suoidnemánu 2002:s. Gielda- ja guovludepartementa ruhtada 2004:s Norgga sámi álbmoga iešvásihuvvon rasisma ja vealaheami iskkadeami. Departementa áigu joatkit iskkademiin 2005:s.

Geahča maiddá kap. 500, poasta 21 Sierra dutkan- ja čielggadandoaimmat.

### *4. Nannet sámi ealáhusaid*

Sámi kultuvrra ja giela viidáset ovdáneami eaktun leat nana ja njuovžilis ealáhusat. Ráđdehus áigu nannet sámi ealáhusaeallima oppalaš ealáhuspolitihka bokte. Sis-Finnmárkku ealáhuseallima kapitálavárit fertejit nannejuvvot, seammás go sámi ealáhuseallimii sihkkarastuvvojit buorit, vurdojuvvon ja bealátkeahkes rámmaevttut. St. dieđ. nr. 8:s (2003-2004) Finnmarkku ja Davvi-Tromssa doaimmaavádaga birra, čilge ráđdehus guovllu ealáhuseallima

áŋgiruššamiiddis birra. Rádđehus lea maiddá guorahallan boazodoalu vearro- ja divatortnega árvoháhkama lassáneami olis. Lea ásahuvvon sierra vearrogeasus buot boazodolliide geain lea sisaboahu boazodoalus.

Rádđehus áigu láhčit dili dasa ahte árbevirolaš máhttu ja odđaaigásaš teknologiiija šattaše vuodđun sámi guovlluid ekonomalaš ođasmahttimii ja boahttevaš ássamii. Ulbmilaš kulturuvdolaš ealáhusovddideami áŋgiruššan ja lagas ovttasdoaimma ealáhuseallima, DjO-birrasa ja kultureallima gaskka, ferte čadnot nanabistevaš ovddidanpolitihkkii.

#### *5. Nannet davviriikkalaš ja riikkaidgaskasaš ovttasbarggu eamiálbmogiid gaskka ja eamiálbmogiid birra*

Rádđehus lea joatkán ovttasbargu sámi áššiid ovddasvástideaddji ministariid ja Suoma, Ruota ja Norgga sámediggepresidenttaid gaskka mii ásahuvvui 2000:s, ja man ulbmil lea jámmadit čuvget, guorahallat ja meannudit sámi gažaldagaid maid hárrái leat oktasaš beroštumit. 2001:s mearridedje ministarat ja sámediggepresidenttat nammadit áššedovdijoavkku mii galgá ráhkadit árvalusa davviriikkalaš sámekonvenšuvdnii. Áššedovdijoavku álggahii barggus odđajagimánus 2003, ja joavkku áigumuš lea válbmet sámekonvenšuvdnaárvalusa 2005:s. Ministarat ja presidenttat leat maiddá ásahan davviriikkalaš sámi giellabálkášumi – Gollegiella – mainna rávida ja čalmmustahtá davviriikkaid ja Ruošša sámegieláŋgiruššama- ja barggu. Giellabálkášupmi juhkkovuvvo juohke nuppi jagi, vuohččan skábmamánus 2004.

Suoma, Ruota ja Norgga sámedikkid leat ásahan oktasaš ovttasbargoorgána, namalassii Sámi parlamentáralaš ráđi. Rádđi lea institušunaliserejuvvon ovttasbargu sámedikkiid gaskka dakkár áššiin mat guoskkahit sámiid máŋgga stáhtas dahje sámiid oktan álbmogin. Rádđi lea deatalaš orgána odđa davviriikkalaš ovttasbarggus, muhto das boahtá maiddá leat mearkkašupmi gaskariikkalaš oktavuodain.

#### **Kap. 500, poasta 21 Sierra dutkan- ja čielggadanprográmmat/ kap. 500, poasta 50 Norgga dutkanráđi dutkanprográmma**

Poasttaide gullet buot Gielda- ja guovludepartementta ovddasvástádussurggiid dutkan- ja čielggadandoaimmat.

Surgeprinsihpa geažil leat máŋgga departementtas ja vuolit etáhtas DjO-doaimmat (dárogiillii FoU) sámi dilálašvuodaid birra. Gielda- ja guovludepartementa lea 2001 rájes juolludan ruđa Norgga dutkanráđi sámi dutkanprográmmii (2001-2005). Prográmma ulbmil lea rekruteret dutkkiid ja movttiidahttit dutkamii mii buvttášii odđa máhtu ja odđa perspektiivvaid, ovddidit sámegiela diedagiellan ja movttiidahttit sámi dutkama fágaidrastideaddji ja ásahusgaskasaš ovttasbargui sihke riikkadásis, davviriikkalaččat ja riikkaidgaskasaččat. Go prográmma-áigodat nohká, de boahtá Dutkanráđi árvvoštallat prográmma ulbmila ja árijjalašvuoda ovttasráđiid sámeapolitihkalaš ja sámifágalaš birrasiiguin, ja dasto joatkit prográmmain dálá hámis dahje divodemiiguin. Prinsihpalaččat lea Dutkanráđi geatnegahtton árvvoštallat lea go sámi áššiid dutkan áigeovuodil maiddá eará dutkanprográmmaid oktavuodas. Departementta jahkásaš 1,5 mill kr sturrosaš juolludus Norgga dutkanráđi sámi dutkanprográmmii, evtto- huvvo lasihuvvot 2,5 mill kruvdnii 2005:s.

Gielda- ja guovludepartementa lea juolludan ruđa Tromssa universitehtii čadahit Norgga birgenlágidutkosa. Dutkkus lea stuora birgenlágiiskadeami oassi mii čadahuvvo 11 ártkalaš guovllu eamiálbmogiid gaskka. Departementa lea maiddá juolludan ruđa Nordlandsforskningii árvvoštallat prosessaid mat leat čadnon guovtti luossa- ja guvžábiebman- konsešuvdnii Mosskes Divttasvuonas. Sámediggi lea ožžon ruđa joatkit proševtta Sámi stati- stihkka man ulbmil lea lágidit dilálašvuodaid kvantitatiiva dieduid organiseremii.

**Kap. 540, poasta 50 Sámediggi**

Álbmotválljejun orgánan lea Sámedikkis stuora friddjavuohta. Dat ii leat ráđđehusa vuollásaš orgána, ja ráđđehusas ii lea danne ovddasvástádus Sámedikki politihkalaš doaimmas dahje dain politihkalaš mearrádusain maid Sámediggi dahká. Dál hálddaša Sámediggi máŋga doarjjaortnega ja doaimma maid departementtat leat dasa sirdán.

2005:s evttoha ráđđehus juolludit 143,4 mill kr poasta 50 bokte. 1,5 mill kr dás galgá gokčat sámediggeválggaid oassalasti bellodagaid/organisašuvnnaid/listtuid diehtujuohkinbargguid, ja dat galgá maiddái gokčat Sámedikki diehtujuohkinbarggu 2005` sámediggeválggaid oktavuođas. Dasa lassin juolluduvvo 7 mill kr kap. 571 poasttas 64 Árvvoštusdoarjja, sáme giela hálddašanguovllu gielddaid ja fylkkagielddaid guovttegielalašvuodadoaimmaid várás.

**Kap. 541, poasta 54 Vuoiu Sámeálbmotfoanddas**

Stuoradiggi mearridii geassemánu 16.b. 2000 juolludit 75 mill kr “Sámeálbmotfondii” 2000` dárkkistuvvon našunálabušehta oktavuođas. Ruhtadanlávdegotti eanetlohku celkkii foandda ulbmila birra ahte foandda vuoiu galgá adnot iešguđet doaibmabijuide mat nannejit sámi giela ja kultuvrra. Stuoradikki mearrádus čilge foandda vuodđudeapmin leat oktasaš buhtadussan daid vahágiid ja vearrivuodaid ovddas maid dáruiduhttinpolitihkka dagahii sámi álbmoga ovdii. Supmis mii biddjo Sámedikki háldui 2005` bušehta bokte, lea reantovuoiu ođđajagimánu 1.b. 2004 rájes juovlamánu 31.b. 2004 rádjái ja dat lea 4,65 mill kr. Foandda vuoiu ii gula Sámedikki rámmajuolludussii.

**Kap. 541, poasta 70 Doarjja sámi ulbmiliidda**

2005:s evttoha Ráđđehus juolludit departementta háldui 1,1 mill kr dán poastta bokte. Ulbmil lea sealluhit ja ovddidit sámi identitehta, kultuvrra ja servodateallima. Ovdal almmuhuvvui doarjjaortnet jahkásaččat. Departementa ii ane dan šat ulbmilažžan poastta sturrodaga geažil.

**Kap. 541, poasta 72 Sámi giella ja diehtujuohkin**

2005:s várrejuvvo 2,68 mill kr ráđđehusa sáme giela ja diehtujuohkin áŋgiruššamiidda. Ulbmil lea láchit dili lasi almmolaš sáme gielgeavaheapmái, eanet almmolaš dieđuid sáme gielagiidda ja ahte dieđut sámi dilálašvuodaid birra norgga álbmogii oppalaččat buorranit.

**Kap. 541, poasta 73 Boazodoalu riikkaidgaskasaš fága- ja gaskkustanguovddáš**

Ráđđehusa áigumuš lea ásahit riikkaidgaskasaš fága- ja gaskkustanguovddáša Guovdageidnui 2005` vuosttaš jahkebeali, vai dakko bokte nanne riikkaidgaskasaš boazodoalloovttasbarggu. Guovddáš galgá gaskkustit ja lonuhit dieđuid ja oččodit árktalaš guovlluid boazodoallo-álbmogiid fágalaččat ovttasbargagoahtit. Bargu galgá leat ávkin ealáhusdoibmiide, almmolaš eiseváldiide, dutkanberrasiidda ja eará fágaberrasiidda ja riikkaidgaskasaš organisašuvnnaide ja ovttasbargoorgánaide. Doibmii evttohuvvo juolluduvvot ruhta máŋgga departementa-bušehta bokte. Gielda- ja guovludepartementta bealis evttohuvvo juolluduvvot 750 000 kr guovddášii.

**Kap. 542, poasta 1 Eamiálbmotvuoigatvuodaid gelbbolašvuodaguovddáš**

Eamiálbmotvuoigatvuodaid gelbbolašvuodaguovddáš Guovdageainnus rahppui virggálaččat čakčamánu 1.b. 2003. Guovddáša deataleamos barggut leat diehtujuohkin, duodásteapmi ja fierpmádathuksen. Lea sávahahti ahte Guovddáš ásaha fágalaš fierpmádagaide eará ásahusaide mat barget eamiálbmotgažaldagaiguin riikaviidosaččat ja riikkaidgaskasaččat. Guovddáš boahtá čujuhut ođđa dutkandarbbuide, muhto dat ii galgga ieš leat dutkanásahus. Gielda- ja guovludepartementa evttoha juolludit 2,05 mill kr 2005:s. Olgoriikkadepartementa joatká iežas 1,2 mill kr:saš juolludemiin.

**Kap. 552, poasta 72 Našovnnalaš doaibmabijut guovllidovddideami várás**

Juolludusa ulbmil lea ovddidit guovlluid ealáhusaid ja árvoháhkama. Dát galgá čađahuvvot nuppástuhttimiid, innovašuvnna ja odđasisálggahemiid movttiidahttima bokte. Bargu čađahuvvo ovttasráđiid guovllulaš, našovnnalaš ja riikkaidgaskasaš bealálaččaiguin. 2005:s evttohuvvo oppalaččat 269,3 mill kr juolludus kap. 552, poastta 72 bokte. Sámedikki oassálastin rádjerasstideaddji Interreg-prográmmain ruhtaduvvo dán poastta bokte. Sámediggi oaččui 2,2 mill kr 2003:s ja 2,1 mill kr 2004:s. 2005` juolludus čielgá 2004` čavčča mielde.

## Dearvvašvuodadepartementa

(1000 kr)					
Kap.	Poasta	Doaibma	Rehketdoallu 2003	Salderejuvvon bušeahtta 2004	Evttohus 2005
728 <sup>1)</sup>	21	Sámi álbmoga dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalusa plána	10 700	10 700	11 000

1) 2003` juolludusat addojuvvojedje kap. 701 poasta 21 bokte

Dasa lassin juolluduvvojit ruđat sámi ulbmiliidda čuovvovaš bušeahttakapihttaliid bokte:

(1000kr)					
Kap.	Poasta	Doaibmajut	Rehketdoallu 2003	Salderejuvvon bušeahtta 2004	Evttohus 2005
743	75	Psykalaš dearvvašvuodasuodjalus	7 000	13 000	18 000

Sámi doaibmajuid várrejuvvon ruđat mat ovdal juolluduvvojedje kap. 732 poasta 74 bokte, leat 2003 rájes biddjon Dearvvašvuodda Davvin vuodđojuolludussii ja jotkojuvvojit.

### **Kap. 728. NOU 1995:6 Sámi álbmoga dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalusa plána**

#### *2004` doaibmajut*

2004:s biddjo 10,7 mill kruvno "Girjáivuohta- ja ovttárvosašvuoha" nammasaš doaibma-plána áigumušaid čađaheapmái. Dát doaibmaplána lea NOU 1995:6 Norgga sámi álbmoga dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalusa plána čuovvoleapmi. Ruđain lea 5,1 mill kr sirdojuvvon Sámediggái ja gollá eanasmuddui 2 fágavirgái dearvvašvuoda- ja sosiálaáššiid čuovvoleami várás, rehabiliterenstipenddaid joatkimii ja prošeaktadoaimmaide. 2002` evaluerema mielde, lea Sámedikkis iehčanas ovddasvástádus hálddašit doarjaruđaid.

Sosiála- ja dearvvašvuodadirektoráhta hálddaša reasta 5,6 mill kr eará plánadoaibmajuid álggaheami várás. Sámi dearvvašvuoda dutkama guovddáš lea 2004:s ožžon 4,3 mill kr dábálaš doibmii ja sámi guovlluid dearvvašvuoda- ja birgenlágiguorahallama gárvviteapmái. Reasta ruđat adnojit sámi diehtujuohkinbálvalusa ásaheapmái, jorgalanbargguide, dulkaohpu ovdaprošektii ja sámi logopedavirggi oasseruhtadeapmái mii galgá álggahuvvot Sonjatun dearvvašvuodaguovddáži Ráissas.

#### *2005` doaibmajut*

2005:s jotkojuvvo "Girjáivuohta ja ovttárvosašvuoha" doaibmaplána čađaheapmi. Departementa eaktuda lagas ovttasbarggu Sámedikki ja Sosiála- ja dearvvašvuodadirektoráhta gaska doaibmaplána doaibmajuid čađahettiin. Doaibmaplána gusto 2002-2005 áigodagas. Plána čuovvoleapmi galgá čielgat 2005 mielde.

### **Kap. 743 Stáhtalaš doaibmajut psykalaš dearvvašvuoda arvosmahttimis**

Psykalaš dearvvašvuoda Álggahanplánas daddjo ahte sápmelaš olbmuide geat gillájit psykalaččat, galgá nannejuvvot fáladat gelbbolašvuodaguovddáža huksema bokte ja dikšunbálvalusa viiddideami bokte.

Dearvvašvuodadepartementa áigu joatkit plánain viiddidit Kárášjoga ja Leavnja psykalaš dearvvašvuodasuodjalusa riikaviidosaš gelbbolašvuodabásan sámi álbmoga bálvalusaid várás. Bearašossodaga ja nuoraidpsykiatriija fáhkkašiid huksen lea vuoruhuvvon doaibmajut. Ulbmila ollislaš juolludeapmi 2004:s lea su. 13 mill kr (6 mill kr lassáneapmi 2003 rájes). 2005` juolludeapmi plánejuvvo lasihuvvot sullii 18 mill kruvdnii.

## Mánáid- ja bearašdepartementa

(1 000 kr)

Kap.	Poasta	Doaibmabijut	Salderejuvvon		
			Rehketdoallu	bušeahhta	Evttohus
			2003	2004	2005
856	50	Doarjja sámi mánáidgárdefálaldagaide	8 113	10 716	11 080

Dasa lassin juolluduvvojit ruđat sámi ulbmiliidda čuovvovaš kapihttaliid bokte:

Kap.	Poasta	Doaibmabijut
854	21	Mánáid- ja nuoraid-suodjalusa doaibmabijut, Sierra doaibmagolut
854	71	Mánáid- ja nuoraid-suodjalusa doaibmabijut, Ovddidan- ja diehtjuohkinbargu j.e.
857	70	Mánáid- ja nuoraiddoaimbajut, Mánáid- ja nuoraidorganisašuvnnat
857	79	Mánáid- ja nuoraiddoaimbajut, Riikkaidgaskasaš nuoraidbargu

### **Kap. 854 Mánáid ja nuoraid-suodjalusa doaibmabijut, poasta 21 Sierra doaibmagolut**

MBD áigu 2005:s joatkit doaibmadoarjagiin Davvi-Norgga mánáid-suodjalusa ovddidan-guovddáži. Guovddáš ángiruššá ee. dutkan-, ovddidan- ja gaskkustanbargguin dain oktavuođain go mánáid-suodjalus deaivida mánggakultuvrralaš servodagain, ja deattuha erenoamážit mánáid-suodjalusa sámi oktavuođain.

### **Kap. 854 Mánáid- ja nuoraid-suodjalusa doaibmabijut, poasta 71 Ovddidan- ja diehtjuohkinbargu j.e.**

Lea dárbu buoridit mánáid-suodjalusbálvalusa mánggakultuvrralaš gelbbolašvuoda, ja nu maiddái mánáid-suodjalanmáhtolašvuoda sámi oktavuođas. Dan vuodul juolludii MBD 2003:s ruđaid Davvi-Norgga mánáid-suodjalusa ovddidanguovddáži hábmet njeallje temáihppaga sámi mánáid-suodjalusa birra mat galget adnot studeantaid vuoddo- ja joatkkaoahpahas ja mánáid-suodjalusbálvalusa bargiide. Gihppagat válbmanit 2004 loahpas.

### **Kap. 856 Mánáidgárddit, poasta 50 Doarjja sámi mánáidgárdefálaldagaide**

Sámediggi hálldaša sierra doarjaga mii juolluduvvo sámi mánáidgárddiide ja ruđaid ovddidan- ja diehtjuohkinbargguide, rektruterendoaimmaide ja pedagogalaš oahpponeavvuid ráhkadeapmái. Sámediggi lea ođastan sámi mánáidgárddiid sierradoarjaga njuolggadusaid 1.1.2004 rájes. Sierradoarjaga ulbmil lea fuolahit sámi mánáide vejolašvuoda ovddidit ja nannet giela ja kulturduogáža mánáidgárddis.

2003: jugii Sámediggi ruđaid 45 sámi mánáidgárdái (70 ossodahkii). Dasto juolluduvvui maiddái doarjja 16 dáčča mánáidgárddiid sáme-giel-oahpahasii. Sámediggi lágidi riikaviidosas mánáidgárdebargiid konferánssaid ja fierpmádatčoahkkanemiid. Sámediggi attii maid doarjaga iešguđet lágán prošeavttaide, ee. lullisámi guovllus.

### **Kap. 857 Mánáid- ja nuoraiddoaimbajut, poasta 70 Mánáid- ja nuoraidorganisašuvnnat**

Dán postii gullet doarjagat eaktodáhtolaš mánáid- ja nuoraidorganisašuvnnaid riikaviidosas bargguide. Ulbmil lea lágidit mánáide ja nuoraide dilálašvuoda searvat mánáid- ja nuoraidorganisašuvnnaide. Doarjagat galget movttiidahttit organisašuvnnaid atnit fuola ja váldit mieldeovddasvástádusa, ja sihkkarastit organisašuvnnaid mieldemearridan- ja demokraatijaarenan.

### **Kap. 857 Mánáid- ja nuoraiddoaimbajut, poasta 79 Riikkaidgaskasaš nuoraidovttasbargu j.e.**

Departementa áigu ain vuoruhit Barentguovllu nuoraidpolitihkalaš ovttasbarggu dan doaibmaplána vuoruhemiid ja evttohusaid vuodul mii dohkkehuvvui Nuoraidministtar-konferánssas Tromssas 2001:s. Maiddái 2005:s várrejuvvojit doarjjaruđat Barentguovllu

mánáid ja nuoraid multilaterála prošeavttaide ja doaimmaide. Barentčállingoddi lea váldán badjelasas Barentguovllu multilaterála nuoraidovttasbarggu doarjjaortnega hálddašeami. Prošeavttat mat ovddidit sámi giela ja kultuvrra ja eamiálbmotnuoraid ovttasbarggu, vuoruhuvvojit.

## Eanandoallodepartementa

(1000 kr)

Kap.	Poasta	Doaibma	Rehketdoallu 2003	Salderejuvvon bušeahtta 2004	Evttohus 2005
1147		Boazodoallohálddahus	43 640	47 797	52 497
1149	50	Árvoháhkkan ja ovddidandoaibmabijut eanandoalus	2 000 <sup>1)</sup>	2 000	2 000
1151		Boazodoallošiehtadusa čadaheapmái	98 041	95 000	95 000
Submi			143 681	144 797	149 497

1) 2002:s ja 2002 rádjai lea ruŋat juolluduvvon eanandoallušiehtadusas

### Kap. 1147 Boazodoallohálddahus

(1000 kr)

Poasta	Doaibmabijut	Rehketdoallu 2003	Salderejuvvon bušeahtta 2004	Evttohus 2005
01	Doaibmagolut	37 484	35 741	37 104
45	Stuora bierggasoastimat ja mátasdoallan, <i>sáhtta</i> <i>sirdojuvvot</i>	3 725	3 175	3 232
70	Doarjja duottarstobuide	512	659	659
71	Sis-Finmmárkku nuppástuhtindoaimmat, <i>sáhtta</i> <i>sirdojuvvot</i>	1 919	8 222	11 502
Submi		43 640	47 797	52 497

Boazodoallohálddahus galgá láhčit dili nu ahte boazodoallopolitihka ulbmilat ollašuvvojit. Boazodoallohálddahus hálddaša boazodoallogá ja boazodoallošiehtadusa gaskaomiid. Boazodoallohálddahus lea maiddá Boazodoallostivrra ja guovllustivrraid čállingoddi ja čadaheaddji orgána ja dat doaibmá ráđđeaddin ealáhussii.

Boazodoallopolitihka guokte iehčanas vuoddoárvvu leat ealáhuspolitihkalaš buvttadanárvu ja sámpolitihkalaš kulturárvu. Boazodoallopolitihkalaš ulbmilat leat ovtastuvvon “Nana bastevaš boazodallu”- doahpagis. Dát mearkkaša boazodoalu mas leat ekologalaš, ekonomalaš ja kultuvrralaš návccat.

#### 2003` raporta

Ođđajagimánus 2002 mearridii Boazodoallostivra Oarje-Finmmárkku boazodoalloguovllu geasseguhtunorohagaide 63 700 bohcco alimus boazolohkun, dát divvojuvvui maŋŋil 64 300 sturrosaš boazolohkun. Dán mearrádusa čadaheami várás juolluduvvui ruhta ásahit prošeaktakantuvrra mii golmmá jagi áigodagas galgá bargat boazologu heivehemiin. 2003:s lea kantuvra ovttasráđiid guoskevaš boazoeaiggádiiguin ohcan čovdosiid dasa movt heivehit iešguđet orohagaid boazologu nu njuovžilit go vejolaš. Boazolohku ii leat unniduvvon 2002 ektui. Ággan dása lea ee. bohccobierggu váttis márkandilli 2003/2004` čavčča ja dálvvi mii dagahii boazoeaiggádiid njuovvanboazologu lasiheami ovdii. Maiddá Nuorta-Finmmárkku boazologu heiveheapmi guohtuneatnamiidda joatkašuvvá. Dát leat leamaš sihke resursagáibideaddji ja áddjás barggut.

Maŋemus golmmá jagi buorit guohtumat leat lassánahtán Finmmárkku boazologu mearkkašahti ollu. Buorit dálkkádagat ja unnán muohta lea buoridan guohtumiid. Muhtun guovlluid jeageleatnamat eai leat leamaš guođohuvvon ovdal dál. Danne leat bohccot buori vuommi nalde, miesseprosentta lea loktan ja bohccot leat buorebut seilon. Boazologu lassáneapmi headušta boazologu heiveheami, ja guhkilmasat bohtá dát vahágahttit ealáhusa ekologalaš návccaid. Boazodoalu boraspirevahádat leat unnon 2000/01 rájes go ledje eanemus, muhto ain leat vahádat dohkemeahtun stuorrát muhtun guovlluin. Boazodoallohálddahus lea ovttasráđiid Fylkkamánni birasgáhttenossodagaiguin áŋgirit geahččalan buoridit duodaštusaid daid

bohccuid ovddas maid boraspire váldá, ja lea maiddái oččodan boraspiriid máddodatdási čielggaduvvot, ja lágidan ja čađahan doaimmaid maiguin eastada massimiid.

Boazodoallohállddahas lea ovddasvástádus áimmahuššat boazodoalu areálaberoštusaid dábálaš areálahállddaseamis. Mearkkašahti oassi hállddaha návccain manná dákkár áššiide. Hástalussan lea ahte ovttaskas áššit lassánit.

Boazodoallohállddahas lea bargan boazodoalu váikkuhanfámu buoridemiin daid gaskaomiid bokte mat stivrejit areálageavaheami. Areálageavaheami lágaid ja njuolggadusaid rievdatettiin lea hállddahas buktán árvalusaid. Boazodoallohállddahas lea Boazodoalu ovdánahttin-foandda (BOF) čáli ja lea dakko bokte vuoruhán dutkanohcamušaid main lea ulbmil duođaštit boazodoalu areálaberoštusaid ja ovddidit vugiid movt duođaštit boazodoalloguovlluid sisabáhkemiid váikkuhusaid. Boazodoallohállddahas lea geahččalan oččodit stuorát ipmárdusa dasa movt olu plánejuvvon bieggafápmoproševttat vahágahttet boazodoalu, ja maiddái man deatalaš lea oážžut ollislaš árvvoštallama dáid prošeavttaid oktavuodas mat leat čađahuvvon ja mat leat plánejuvvome.

Boazodoallohállddahas lea rahpan ođđa neahttasiidduid mas maiddái digitála boazodoallokárttat leat mielde.

Boazodoalu ovddidanfonddas lea 2 mill kr sirdojuvvon Sámi ovddidanfondii.

Eanandoalodepartementa lea nammadan lávdegotti mii galgá guorahallat nissonolbmuid dili boazodoalus. Ulbmilin lea ovddidit boazodoalloealáhussii ođđa ja eanet ulbmilaš dásseárvopolitihka vai nissonolbmot beasaše eambo searvat ja oassálastit boazodoalus.

Doarjjaohcan meannudeami heivehettiin, álkidahttidettiin ja beavttálmahttidettiin, lea Boazodoallohállddahas váikkuhan deataleamos rievdademiide mat leat dahkkon.

Ealáhussii leat sáddejuvvon njuolggadusat sihke dárogillii ja sámegillii. Boazodoallohállddaha beaivválaš ságastallamat boazodolliiguin, sihke meahcis ja kantuvrrain, leat mávssolaččat gustojeaddji politihka gulaheamis.

Boazodoallohállddahas lea 2003:s ráhkadan ođđa bargoveahkanjuolggadusaid ja dasa gullevaš bagadusaid ja virgáibidjanvugiid. Hállddahas lea joatkan barggus hállddaha gelbbolašvuodaplána ulbmiliid ollašuttimiin.

#### *2005` bušeahttaárvalus*

Boazodoallohállddahas galgá vuoruhit Nuorta-Finnmárkku boazodoalloguovllu orohagaid alimus boazologu mearrideami, ja čađahit Boazodoallostivrra mearrádusa Oarje- Finnmárkku boazodoalloguovllu geasseguohtunorohagaid alimus boazologu mearrádusa, vai boazolohku heivehuvvo guohtunváriide ja vai Finnmárkku boazodoalu návccat nannejuvvojit. Dán oktavuodas čujuhit ásahuvvon prošeaktakantuvrii mii galgá čađahit daid šiehtadusaid mat leat dahkkon boazodolliiguin boazologu unnideami hárrái. Boazodoalu resursaguovddáža ásaheapmi álggahuvvui 2004` čavčča. Guovddáš organiserejuvvo Boazodoallohállddaha gullevaš prošeaktan. Boazodoallohállddahas galgá váikkuhit dasa ahte guovddáš šaddá daid boazodolliid bálvalusguovddážin geat dáhttot heaitit ealáhusas ja geat ohcet eará sisboaduid.

Hállddahas galgá maid láchit dili Finnmárkku eará rámmaeavttuid gárvvisteapmái.

Šiehtadusjagi 2004/2005 boazodoallošiehtadusa meannudettiin, deattuhii Stuoradiggi ahte mearriduvvon boazolohku galgá olahuvvot, vrd. Árv. S nr. 242 (2003-2004): *Maŋŋel go čakčanjuovvamat leat čađahuvvon, de ferte ođđasis árvvoštallat lea go álggahuvvon doaimbabiiguin vejolaš unnidit boazologu. Jus eará gaskaoamit dárbbášuvvojit olahit dán ulbmila, de ferte árvvoštallat galgá go ráddjehoahhtit iešguđet boazodoallái boazolohkomeari".*

Eanandoallodepartementa vuorjašuvvá Finnmárkku alla boazologuin. Buorit dálvvit ja miessás jagit, bohccot mat leat buori vuommis ja váttis márkandilálašvuohta, lea dagahan ahte boazologu heiveheapmi šattai stuorát hástalussan go dat maid álggos leimmet vuordán. Eanandoallodepartementa atná áibbas deatalažžan heivehit boazologu guohtunressaide, ja boahtá dárkilit čuovvut 2004/2005` njuovvanáigodaga ovdáneami. Álggahuvvon proseassa vuoddu lea eaktodáhtolaš boazologu heiveheapmi. Jus dat ii menestuva dohkálaččat, de ferte bargu čadahuvvot boazodoallolága bággodoaimanjuolggadusaid vuodul. Eanandoallodepartementa ferte dalle máhccat Stuoradiggái dainna gažaldagain.

Boazodoallohálddahus galgá dábuhit gáibiduvvon vuodđodieđuid, vai Finnmárkku guohtunressadili dárkkistuvvo dan muddui go dárbbášuvvo.

Boazodoallohálddahus galgá ain ásahit fierpmádagaid ja ovttasbargolihtuid eará almmolaš orgánaiguin ja oahpásnuhttit sin boazodoalu dárbbui bisuhit oktilis areálaid, ja dasa movt iešguđet doaimabijut boazoguohtuneatnamiin váikkuhit boazodollui. Hálddahusa bargui gullá maiddái duodaštit boazodoalu areálageavaheami ja almmustuhttit dan gielddaide ja fylkkaide.

Boazodallohálddahus galgá ángirit oččodit areálageavaheami stivrejeddji lágaid ja njuolggadusaid nuppástuhttot. Dasto galgá hálddahus bidjat árjjaid loktet sihke iežas bargiid ja boazodolliid gelbbolašvuoda gustojeaddji láhkamearrádusaid ja njuolggadusaid hárrái. Boazodallohálddahus galgá joatkit barggus boazodoalu areálaid árvoklassifiseremiin, ja oččodit ođastuvvon orohatplánaid gárvvistuvvot.

Boazodoallohálddahus galgá veahkin loktet boazodoalu árvoháhkama. Hálddahus galgá ovttasráđiid ealáhusa orgánaiguin ja eará oassálastiiguin váikkuhit dasa ahte boazodoallošiehtadusa ekonomalaš resurssat adnojit ulbmillaš vuogi mielde, mii doaimá bures ja mii lokte árvoháhkama. Dán oktavuodas galgá hálddahus bargat dan badjeli ahte Boazodoalu ovdánahttinfoandda ja Boazodoalu árvoháhkanprográmma gaskaoamit ovttastahttojuvvojit, vai dát guokte ortnega doibmet nu bures go vejolaš. Dasto galgá hálddahus láchit dili boazodoalloealáhusa, Innovasjon Norge ja iežas hálddahusa positiiva ovttasbargui árvoháhkanprográmma čadahettiin.

Nissonolbmuid ja bearrašiid nannema doaimabijut álggahuvvojedje 1999:s. Ortnet árvvoštallojuvvui 2004:s. 2004:s guorahallojuvvui maiddái nissonolbmuid dilli boazodoalus. Ovttasráđiid departementtain galgá hálddahus geahčadit árvvoštallama evttohusaid ja daid evttohusaid mat ovddiduvvojedje guorahallamis nissonolbmuid dili birra boazodoalus.

Boazodoallohálddahus galgá leat mielde fuolaheamis ahte doarjjaortnegat adnojit vuogálaččat vai árvoháhkama lokte álkit ja buoret njuolggadusaid bokte. 2005:s galgá Boazodoallohálddahus ain láchit dili hálddahusa elektrovnnalaš iešbálvalančovdosiidda, vuogádatovddideapmái ja evttohit álkidahttit boazodoallošiehtadusa ekonomalaš gaskaomiid ortnegiid. Dasto galgá hálddahus fuolahit ahte iešguđet boazodoalloguovlluid ovttaskas boazodolliid áššit giedahallojuvvojit johtilit ja vuoiggalaččat. Oassin bearráigeahččanbarggus galgá hálddahus joatkit bohccuid lohkat iešguđet boazodoalloguovlluin, ja dalle vuoruhit Finnmárkku boazodoalloguovlluid. Jus boazolohkanbohtosiin ja boazodolliid iežaset raport-eremiin lea stuora vealla, de galget doaimabijut álggahuvvot. Boazodoallohálddahus galgá árjjalaččat leat mielde ovddideames riidoeastadeaddji doaimabijuid eará ealáhusberoštusaid ektui. Ferte ovdamearkka dihte fuolahuvvot ahte riiddut geahpeduvvojit nu olu go vejolaš, eavttuid ja neavvuma bokte dain oktavuodain go áidun ja motoriserejuvvon fievruid ja neavvuid geavaheapmi lea dárbbášlaš.

Boazodoalu areálageavaheami ja dan vuoigatvuodaid duodašteapmi mearrida ealáhusa boahteáiggi. Fierpmádagat ja ovttasbargolihtut eará almmolaš orgánaiguin galget almmustuvvat vai boazodoallu buorebut dohkkehuvvo. Dasto gáibiduvvo lagas oktavuoha ealáhusa

ovddasteddjiid ja Boazodoallohálldahusa gaskkas duddjon dihte luohhtámuša ja ipmárdusa. Diekkár ovttasbargu lea deatalaš jus návccalaš ovdáneapmi galggaš ollašuvvat.

Boazodallohálldahus galgá leat doaibma mii ávkkestallá návccaidisguin buresdoaibmi vuogi mielde, ja mii hálldašeami ja ráđdeaddima bokte sihkkarastá geavaheddjiide buresdoaibmi bálvalusaid.

Boazodoallohálldahus galgá ain ángiruššat ovddidit bargiid- ja bálkápolitihka, gelbbolaš-vuođaloktema, organisašuvdnaovddideami, ekonomijastivrema, jodiheaddjeovddideami, siskkáldas doaimmaid ja IKT. Gelbbolašvuođaloktema oktavuodas galgá hálldahus erenoamážit vuoruhit bargiide sámegieloahpahusa.

### **Kap. 1149 Eanandoalu árvoháhkkan- ja ovddidandoaibmabijut. Doarjja Eanandoalu ovddidanfondii**

Maŋemus jagiid lea Sámi ovddidanfondii juolluduvvon 2 milj kr eanandoallošiehtadusa bokte. Dát juolludus jotkojuvvo 2004:s.

### **Kap. 1151 Boazodoallošiehtadusa čadaheapmái**

		(1000 kr)		
Poasta	Doaibmabijut	Rehketdoallu 2003	Salderejuvvon bušeahhta 2004	Evttohus 2005
51	Doarjja Ovddidan- ja investerenfondii	30 900	36 500	33 500
72	Doarjja organisašuvdnabarguide	5 600	5 600	5 800
75	Goluidgeahpedan- ja njuolggadoarjja, <i>sáhtta sirdojuvvot</i>	55 720	51 100	53 900
79	Čálgoortnegat		1 800	1 800
82	Bohccobierggu radioaktiivvalašvuoda golut	5 820		
Submi		98 041	95 000	95 000

Kapihttalii gullet juolludusat boazodoallošiehtadusa čadaheami várás ja juolludusat gokčat goluid maid bohccobierggu radioaktiivvalašvuoha dagaha. Boazodoallošiehtadus ja boazodoalloláhka leat boazodoallopolitihka ulbmiliid ja njuolggadusaid olaheami deataleamos doaibmi gaskaoamit. Boazodoallošiehtadusas mearriduvvo movt ekonomalaš gaskaoamit galget geavahuvvot, ee. boazodoallolága áigumušaid ja mearrádusaid vuodul. Ulbmilat ja strategiijjat čilgejuvvojit dárkileappot st.prp. nr. 65:s (2003-2004) ja Árv. S. nr. 242:s (2003-2004) *2004-2005` boazodoallošiehtadusa birra, goluid gokčan maid bohccobierggu radioaktiivvalašvuoha dagaha, ja 2004` stáhtabušeahhta rievdadusat.*

## Birasgáhttendepartementa

(1000 kr)

Kap.	Poasta	Doaibma	Salderejuvvon		Evttohus
			Rehketdoallu	bušeahtta	
			2003	2004	2005
1429	50	Doarjja sámi kulturमितosuodjaleapmái	2 000	2 000	2 000

### **Kap. 1429, poasta 50 Doarjja sámi kulturमितosuodjaleapmái**

Birasgáhttendepartementa joatká sámi kulturमितosuodjaleapmái doarjjaortnegiin. Doarjjaortnet galgá áimmahuššat sámi kulturमितobarggu ja kulturbirasbarggu váldokulturमितofágalaš beliid. Ruđat galget eanas adnot mátasdoallan- ja divodanbargguide. 2005:s lea evttohuvvon juolludit 2 mill kr ulbmilii. Sámediggi hálddaša ruđaid Birasgáhttendepartementta juolludusreivve mielde.

Birasgáhttendepartementa sirddii 2001:s kulturमितolága válldi Sámediggái. Sámediggi oaččui gaskaboddosaš geahččalanortnega mielde 3 jahkái hálddašanovddasvástádusa sámi kulturमितoberoštumiin. 2003:s árvvoštalai NIBR geahččalanortnega ja dat guhkiduvvo 2004 lohppii.

## Olgoriikkadepartementa

Olgoriikkadepartementa juolluda sámi ulbmiliidda dáid kapihttaliid bokte:

Kap.	Poasta	Doaibma
116	70	Doarjja riikkaidgaskasaš organisašuvnnaide
163	71	Humanitára veahkki ja olmmošvuoigatvuodát

Dasalassin leat čuovvovaš kapihttaliin juolluduvvon ruđat sámi ulbmiliidda:

Kap.	Poasta	Doaibma
197	70	Doarjja ii-ODA-dohkkehuvvon riikkaide ja riikkaidgaskasaš birasdoaimmaide

### **Kap. 116, poasta 70 Doarjja riikkaidgaskasaš organisašuvnnaide**

Kap. 116, poasta 70 Doarjja riikkaidgaskasaš organisašuvnnaid bokte, juolluduvvo doarjja ee “Eamiálbmogiid oassálastimii Árktaš rádis jna”. Ulbmil juolludemiin lea addit doarjaga álgoálbmogiid ovddasteddjiid searvamii davviguovlluid riikkaidgaskasaš ovttasbargui dain áššesurggiin mat erenoamážit gusket sidjiide, ja muđui doarjut sin vejolašvuodaid searvat dánlágán ovttasbarguide. Juolludus adnojuvvo vuosttažettiin gokčat Sámiráđi ja Ruošša beale álgoálbmotorganisašuvnna RAIPON oassálastima Árktaš rádi čoahkkimiin jna. Árktaš rádi ovttasbarggus lea buot 8 árktaš stáhta fárus, namalassii Canada, Danmárku, Suopma, Islánda, Norga, Ruotta, Ruošša ja USA. Dán sirkumpolára ovttasbarggus lea ulbmilin ovdánahttit birasovttasbarggu ja ovddidit arktalaš guovlluid nanaguoddi ovdáneami. Norgga bealis deattuhuvvo árktaš eamiálbmogiid oassálastin Rádis, mas Sámirádis ja viđá eará eamiálbmorganisašuvnna lea bissovaš oassálastinstáhtus. Eamiálbmotčállingoddi, Indigenous Peoples Secretariat, mii lea Københámmánis, veahkeha eamiálbmogiid Ráddeoassálastima oktavuodas. 2001-2004 áigodagas lea juolludus leamaš 400 000 kr jahká. Vuordimis bohtá 2005` juolludus leat seamma dásis.

### **Kap. 163, poasta 71 Humanitára veahkki ja olmmošvuoigatvuodát**

Guovdageidnui lea ásahuvvon eamiálbmotvuoigatvuodaid gelbbolašvuodaguovddáš st. died. nr. 21 (1999-2000) Olmmošvuoigatvuodaid doaibmaplána evttohusa vuodul. Gielda- ja guovluddepartementa ja Olgoriikkadepartementa ruhtadit gelbbolašvuodaguovddáža doaimma. Vuordimis joatkašuvvá 2005` doarjja gelbbolašvuodaguovddážii seamma dásis go ovdal.

### **Doarjja riikkaidgaskasaš bargui**

Olgoriikkadepartementa áigu nugo ovdal árvvoštallat Sámedikki doarjjaohcama searvat ON:ii ja eará riikkaidgaskasaš barguide.

## Justisdepartementa

Kap.	Poasta	Doaibmabijut
400	01	- Dutkanprošeakta sámi vieruiduvvamiid ja riekteoainnuid birra Finnmárkku fylkka lulábealde - Sámi vuoigatvuodálávdegoddi
440	01	Doarjja politiijaguovlluide main leat gielddat mat gullet sámegeiela hálddašanguvlui
470	72	Doarjja Sis-Finnmárkku riekteveahkkekantuvrii

### **Kap. 400 Justisdepartementa, poasta 01 Doaibmagolut**

Sámi vieruiduvvamiid ja riekteoainnuid dutkanprošeakta

Sámi vieruiduvvamiid ja riekteipmárdusaid dutkanprošeakta lea fágaidrasttideaddji dutkanprošeakta man ulbmil lea čilget sámi riektevieruid ja riekteipmárdusaid mat leat leamaš ja leat sámi guovlluid eatnamiid ja čáziid rivttiid ja geavaheami oktavuodas. Prošeakta lea juhkkjuvvon guovtti oassái, ja dál lea II. oassi jođus, namalassii sámi riektevierut ja riekteipmárdusat Finnmárkku lulábealde. Prošavtta II. oasi jođiha ođđasisnammaduvvon sámi vuoigatvuodálávdegoddi, man mandáhtta lea čadnon seamma guovlluide. I. oasi bohtosat, sámi riektevieruid ja riekteipmárdusaid čielggadeapmi Finnmárkku fylkkas, leat almmuhuvvon NOU 2001: 34:s. Lea juolluduvvon 2 mill kr prošeaktii 2002-2004 áigodagas. Justisdepartementa bohtá čielggadit dutkanprošavtta loahpaheami formálalaš, fágalaš ja ekonomalaš eavttuid 2004` čavčča mielde.

#### *Sámivuoigatvuodálávdegoddi*

2004:s lea Justisdepartementa juolludan 4,08 mill kr Sámivuoigatvuodálávdegoddái kap. 400, poasta 01 bokte, ja das lea 2 mill kr várrejuvvon dutkamii. Lávdegotti 2005` rámma mearriduvvo ođđajagimánu álggus 2004.

### **Kap. 440 Politiiadirektoráhta – Politiija- ja leansmánneetáhta, poasta 01 Doaibmagolut**

Kap. 440, poasta 01:s leat moanaid jagiid biddjon ruđat politiijaguovlluid atnui main lea guovttegielat álbmot (sámegeiella/dárogiella). Tromssa politiijameašttir hálddaša ruđaid sierra njuolggadusa mielde. Ulbmil lea buoridit máhtu sámegeiela birra dain politiijaguovlluin gos leat sápmelaččat. Politiijaguovlluin gos guovttegielalašvuolta dagaha lassibarggu, sáhttet danne ohat doarjaga várrejuvvon ruđain. Juolludusohcamušat rievddadit jagis jahkái, dađi mielde man olu politiijaguovlluid bargit dárbbasit oahpahusa. 2004:s lea dán ulbmilii várrejuvvon 0,4 mill kr. Seamma ollu várrejuvvo 2005:s.

### **Kap. 470 Nuvttá riekteveahkki, poasta 72 Doarjja sierra riekteveahkkedoaimmaide**

Sis-Finnmárkku riekteveahkkekantuvra ásahuvvui 1997:s ja prošeaktačilgehusas deattuhuvvo ahte “stuora oassi álbmogis dáppe leat sámit geat leat minorihajoavku mas leat erenoamáš váttisvuodát, sihke gielalaččat ja geográfalaččat. Dán joavkku riekteveahkkedárbu lea erenoamáš stuoris.” Guovllus leat advokáhtat hárvvibut go riikkadásis. Maiddái danne doaimmahuvvo kantuvra.

Justisdepartementta doarjja Sis-Finnmárkku riekteveahkkekantuvrii lea su. 1,25 mill kr 2004:s. Áigumuš lea juolludit seamma olu (haddemuddejuvvon) 2005:s.

Sis-Finnmárkku riekteveahkkekantuvrra áššit unno sakka 2002:s maŋŋil go Stuoradiggi mearridii ahte kantuvra ii šat galgga fállat nuvtá riekteveahki buohkaide, muhto baicca čuovvut nuvtá riekteveahkkenjuolggadusaid, vrd st. dieđ. nr. 25` (1999-2000) Nuvttá riekteveahki birra Árv. S. nr. 181 (1999-2000). Sámediggi lei dáhtton hálldašit Sis-Finnmárkku riekteveahkkekantuvrra juolludusa. Justisdepartementta ja Sámedikki dialoga lea dál bissehuvvon maŋŋil go Sis-Finnmárkku riekteveahkkekantuvrii addojuvvojedje ođđa doaibmanjuolggadusat. Dát leat heivehuvvon riekteveahkkelága njuolggadusaide seammás go erenoamážit galget dustet sámegeiela álbmoga erenoamáš dárbbuid, ja álkidahttit nuvtá

riekteveahki ohcamušaid meannudeami. Maŋŋel go ođđa njuolggadusat ásahuvvojedje, de leat kantuvrra áššit fas lassánan. 2003:s meannudii kantuvra 171 ášši. 187 áššis addui njálmmálaš ráđdeaddin. 2004:s orrot Sis-Finnmárkku riekteveahkkekantuvrra áššit vel eambo lassáneame. Sihke Sámediggi ja Justisdepartementa leat duhtavaččat dáiŋna ovdánemiin.